

72
es lo mismo, que el
antecedente, y por eso
no va foliado =

**PROPVGNACVLVM
THEOLOGICVM,
Canonicum, Iuridicum pro iuribus
Conventus D.N. de las CALDAS vin-
dicandis in divisione, separatione, seu dis-
membratione Sanctuarij de MONTES
CLAROS prætenſa per Villam de Reyno-
ſa, & totam Congregationem
Campooenſem.**

Num. 1.

EXtat in Cantabrię ſo-
lo in Montanis vul-
go de **SANTANDER**
nuncupatis Dicece-
ſis Burgenſis Do-
mus quædam ſacri Ordinis Prædicatorum ſu-
premæ Cœlorum Reginae ſub cognomento de
las CALDAS dicata, quæ nedum vicinis Popu-
lis

lis venerabilis, verum ob strictam legum obser-
vantiam, fratrum inibi commorantium piam,
ac sanctam conversationem reddita est toti ter-
rarum Orbi celebris. Hanc credimus non sine
speciali consilio, ac providentia pro maiori sui
nominis efferenda gloria, proque animarum sa-
lute, ac vberissimo ipsarum fructu, Omnipoten-
tis manus erexit, amplificavit in dies, & magni-
ficentissimè locupletavit, quippè, quæ sacris
concionibus, ac confessionibus generalibus ex-
cipiendis ab exordio suæ erectionis in defesse, ac
incessantèr intendens, cum non faciliè pondera-
bili animarum fructu, vniuersali morum refor-
matione, ac nunquam vissa erga Ordinis Fratres
veneratione ab anno M. DC. XI. immobilitèr
persistit. Huic novellæ plantationi, quam pro
Dei gloria, & animarū salute, Venerabilis Frater
Ioannes Malfaz plantavit, rigaverunt alij, & cui
Deus incrementum dedit, imò & complemen-
tum, in iuventute sua, adiunctum est Ordinis
superiorum præmissis facultatibus Sacellum,
seu Heremitorium D. N. de Montes Claros.
Prospiciens siquidem piissimus, pariter ac Ca-
tholicissimus Carolus Secundus Hispaniarum
Rex incredibilem fidelium fructum ex illa stric-
tiori observantia omnium admiratione conse-
cutum, ac ferè toto Orbe divulgatum, Sacel-
lum, seu Heremitorium D. N. de Montes Cla-
ros Regia pietate, ac liberalitate Domui de las
Caldas perpetua donatione propria Regali ma-
nu subscripta concessit, cum omnibus redditibus,
proventibus, necnon ei annexis spiritualibus,
& temporalibus, quibus Regijs donationibus
aliæ aliorum accessere in perpetuum, ea so-
lum conditione, vt prænominata Domus de las
Caldas eò Religiosos viros, quos Prior de las
Caldas necessearios pro illarum animarum salu-

re iudicaret, mitteret, ac destinaret, quæ conditio usque modo Superiorum Ordinis approbatione maximo cum animarum lucro adamussum servata est.

2 Possessione igitur prædicti Sacelli cum omnibus redditibus, ac annexis non sine gravibus contradictionibus anno 1686. cepta, in ipsa pacificè, legitimè, absque vlla contradictione prope quadraginta annos perstitit. Et licet iam pridem quorundam Sæcularium mussitationes, ac maledicorum latratus, calumniantium quarulæ voces quasi à longè audirentur, vtpote tenui filo, labilique arenæ innixæ, aspernabantur: & ecce modo iuxta Prophetæ vaticinium, nonnulli sonuerunt, & extulerunt caput (qui tamen fuerint, nescimus) sonuerunt sanè, nam qui prius occultè contra nos mussitabant, nunc publicè loqui non formidant. Nec solum voce, sed, & factis extulerunt caput, vt Domum sacram, Religionem famosam, fidelium devotione venerabilem deturparent, denigrarent. Cogitaverunt contra Religiosos viros astutis consilijs memoriale quoddam gravissimo Hispaniæ Diffinitorio dirigere pro divisione, separatione illius Sanctuarij ab hoc D.N. de las Caldas. Firmè verba omnia Prophetici vaticinij sunt N. Doctoris Angelici. Talia auribus nostris audivimus, qualia Patres nostri non annuntiaverunt nobis, quibus sine succo, egregia tamen, ac eleganti specie figuratis, moti sunt novissimæ Congregationis Diffinitores eiusmodi expoliationem, ac privationem decernere; qui si postulantium prætextu introspexisse, omninò credimus tam grave, ac spectabile Hispaniæ Provinciæ Diffinitorium ad similem expoliationem faciendam minimè processurum.

3 Doctrina igitur nostri Angelici Docto-

ris

Psalm. 82.

Opusc. 19. contra
impug. Relig. in
initio.

2.2.9.43. art. 8.

ris moniti, ac eius rationibus, ut debemus, convicti, tenemur bona tum temporalia, tum spiritualia huic Monasterio concessa, donata, de necessitate salutis defendere, & conservare. Ne ergo in laqueum incidamus diaboli, ac aeternum animæ dispendium patiamur, eiusdem sacri Doctoris doctrina præeunte intentato præiudicio in detrimentum boni communis, veritatis, & iustitiæ zelo pro viribus occurrere intendimus. Et initio, omnibus has litteras inspecturis, tota sinceritate obtestor, me nullum verbum hic proponendum vllatenus, in aliquem sacrae N. Religionis alumnum, maiorem, aut minimum, multoque minus adversus novissimæ Congregationis gravissimos Diffinitores, dirigi, sed vnicè in Sæculares, qui, nescio quibus viribus divisionem hanc attentarunt. Ad duo igitur succintè propugnaculum hoc dirigetur. Primum, ut ius huius Domus de las Caldas in præfatis, solidis, ac nervosis rationibus fulciatur; secundum, ut ratiunculis, verius adversantium machinamentis evidentè fiat satis, quæ claritatis gratia in duos Paragraphos dividuntur.

§. I.

Num. 4, **A**D primum igitur accedentes; ius Conventus D. N. de las Caldas super bona temporalia, spiritualiaque Sacelli de Montes Claros, illi annexa, aggregata, perpetuaque Regali donatione concessa, irrefragabile esse, nullaque (præter supremam Ecclesiæ) autoritate, privari, expoliari vè posse, rationibus efficacissimis, nobis evidētibus, comprobabimus. Sit prima ex Iure Canonico litteraliter deprompta. In VI. quippè Decretalium (A) sic decernitur: *Ea, quæ ad certum usum lar-*
gi-

(A)
Lib. 3. Clementin.
tit. 11. de Relig.
domib. cap. 2. lit-
ter. M.

gitione sunt destinata fidelium, ad illum, ^{debent} non ad
alium (salva Sedis Apostolica auctoritate) con-
verti. Unde sacro Concilio approbante, sancimus,
ut ij, ad quos id de iure in ipsorum fundatione loco-
rum pertinet, studeant occupata deperdita, & in-
debita alienata, in debitum statum reduci. Ubi
Glossa (B) Per hanc litteram notatur solum Pa-
pam alterare posse usum illorum, quæ per fideles
donata sunt, vel relicta, & idem est quoad trans-
lationem. Cum ergo alienatio sit actus, per quem
dominium bonorum in alium transfertur, (C)
stante donatione Catholicissimi Caroli Secundi
omnium bonorum, tum spiritualium, tum tem-
poralium immobilium Sacelli Dominae N. de
Montes Claros in favorem huius determinatè
Conventus Dominae N. de las Caldas (cuius do-
nationem propria Regali manu subscriptam iam
ostendimus, & cuius petenti exhibemus) omnis
eius modi bonorum alienatio, donatio, transla-
tio, siue in aliorum Conventuum usum applica-
tio nulla erit. Huic fundamento adiungitur Pauli Se-
cundi Constitutio sacris nostris Constitutioni-
bus inserta (D) qua omnium rerum, & bonorum
Ecclesiasticorum alienationem, per quam ipso-
rum dominium transfertur, nisi in casibus a Iu-
re expressis, & in Ecclesiarum (seu Cōventuum,
ut stabiliemus) evidentem utilitatem, prohibet,
oppositam attentionem, præsumptionem vè
annullat, & nullius roboris decernit. Cui accedit
ordinatio Capituli Barcinonensis (E) Romani.
(F) Venetiarum (G) qua præcipitur omnibus
Prælati nostri Ordinis sub pœna absolutionis
ab officijs, ne bona stabilia, aut fundos (quos vo-
cant) alienare, nec rationes, & prætensiones Con-
ventuum extinguere audeant. Non ignoramus
Leonem X. necnon Clementem VII. Apostoli-

(B)
Gloss. litt. P.

(C)
Cap. de fundo, l. 2.

(H)
Pet. de Pen. c. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.
- de Rec. l. 1. p. 1.

(D)
Dist. 2. de domib.
conceden. cap. 1.
§. 3. litt. H.

(E)
[1574.]

(F)
[1580.]

(G)
[1592.]

ea ^{magis} auctoritate indulgisse Ordinis nostri Genera-
li, ut posset dare licentiam bona Conventuum
locandi, commutandi, vel alienandi (vtr in eo-
dem cap. habetur) sed qualiter? Propter quid?
Utrumque constat ex littera. Primum, dummo-
do accedat assensus maioris partis vocalium
Conventus. Secundum, si adesset pro satisfactio-
ne debitorum, aut Conventus necessitate vr-
gens, aut gravis necessitas. Quid de assensu Con-
ventus dicam? Iam separatio, divisio, expoliatio
(omnium bonorum facta est, quando ad aures
nostras pervenit, non quidem Superiore nun-
ciante, aut Diffinitorio, sed omnino fortuito.

6 His roborandis accedunt insignes, & lu-
ce clariores sacrae Rotae Decisiones. Ante qua-
rum propositionem, notatum velle, in revo-
canda vnione, annexione, bonorum quorumli-
bet donatione, aggregatione semel Ecclesiae, vel
Monasterio facta, ex iure requiri causae cogni-
tionem, & Capituli consensum. (H) Necnon ci-
tationem eorum, quorum interest vnionem non
revocari. Hac communi doctrina praelibata, pro
qua stat. Communis DD. sententia, quorum lon-
gum cathalogum recenset Garcia (I) duas cla-
riores, & solemniore, quas praecitatus Author
adducit, subiungam. Prima est Toletana: Pa-
rochialis de Madrid Iunij 1601. Ioannes
Franciscus provissus per Sedem Apostolicam de
Parochiali Ecclesia Sancti Sebastiani Oppidi de
Madrid, agit spolio contra Franciscum Ortiz
existentem in possessione cuiusdam membri Sancti
Laurentij nuncupati, vigore dismembrationis fac-
tae per Ordinarium Toletanum; unde contingit
dubitari, an ad dictum effectum, dictus Ioannes
Franciscus fundet suam intencionem, & fuit reso-
lutum affirmativè: nam de titulo possessionis Ec-
clesiae Sancti Sebastiani satis apparebat ex instru-
men-

(B)
Petr. de Perusio c.

(H)
Petr. de Perusio c.
3. q. 3. 4. 5. & 6. Re-
buff. á n. 24. Azor
d. 2. p. lib. 6. c. 29.
& alij plures á Gar-
cia cit. tom. 2. part.
12. cap. 2. de vnio-
ne, n. 301. 307. &
308.

(I)
Garc. cap. 3. n. 3,
ibid. n. 6.

4
 mento possessionis capta, iuncta assertione dicta possessionis in intimatione ei facta ab Ordinario pro Beneficio. Quod autem Ecclesia Sancti Laurentij sit membrum, ac Parochiani illi assignati, sint S. Stephani, ultra dismembrationem factam, satis videbantur probare testes, qui dabantur. Ex quibus sequitur, quod Dñs Ioannes habeat intentionem fundatam super omnibus Parochianis, & iuribus Parochialibus, non obstante prætensa dismembratione, qua est de intentione Francisci Ortiz, ac tenetur de illius validitate docere. Leg. i. ff. de exception. i. in exceptionibus, ff. de probat. Nec obstat consensus Rectoris prædefuncti præstitus pro dismembratione, quoniam Ecclesia competit actio spoliij, quando cecidit à possessione facto iniusto, vel nullo Rectoris. Verallus decis. 170. part. 3. & fuit novissimè resolutum in causa Neapolitana: spoliij 13. Iunij huius coram D. Lancelloto, & alibi sæpè. Hæc Rotæ Decisio.

7 En clarissimam litigij in nos intenti decisionem. Hic gradum sistere, & à calamo manum retrahere deberem, cum evidentior pro nobis inveniri nequeat decisio. Sed ut ipsam nostro casui adaptando, manifestius appareat veritas, singula percurramus, & applicemus. Conventus D. N. de las Caldas possessione quiescente cepta Sacelli D. N. de Montes Claros cum omnibus bonis, & proventibus, tum spiritualibus, tum temporalibus, vi donationis omnium dictorum bonorum præfatæ Domui de las Caldas à Carolo Secundo in perpetuum factæ, propria Regali manu subscriptæ, quam authenticam in Archivio Conventus habemus, prævijsque ad legitimam possessionem Ordinis facultatibus præmissis, agimus contra spoliationem, seu dismembrationem dicti Sacelli, ac bonorum alienationem, in quorum pacifica posses-

fio

fione fermè quadraginta annis perstitit. Respondet Rota Conventum hunc probare suam intentionem, cum de titulo possessionis omnium illorum bonorum appareat evidentè ex authenticis instrumentis ceptæ possessionis, quæ penes nos servamus, & exhibemus, tum ex adiuncta, & continuata possessionis confirmatione per huius Provinciæ Provinciales. Quod autem Sacellum D. N. de Montes Claros cum omnibus sibi annexis sit Domus de las Caldas membrum, ac ibi Fratres commorantes, fuerint semper, huic de las Caldas assignati, vniuersi tam Religiosi, quam Sæculares sunt testes. Ex quibus sequitur præfatam Domum de las Caldas habere suam intentionem fundatam super omnibus illius Heremitorij iuribus, non obstante prætenfa dismembratione Capituli, semperque huic Conventui competere actionem spoliij, quippè quæ factò nullo cecidit à possessione.

(I)
Garc. ibi. n. 7.

8 Secunda est in eadem 19. Novembris 1601. (J) fuit resolutum *vnà parte informante, dismembrationem, de qua agebatur, fuisse invalidam, nam cum sit quadam species alienationis, indubitatum est, requiri solemnitatem, & iustam causam pro sui validitate, ac inde citandus erat Rector, & eius consensus adhibendus, &c.* Plures alias decisiones in favorem nostrum ibidem adducit, citatis vtriusque iuris Doctoribus.

9 Iam verò ad stabiliendum solidis, & efficacibus rationibus ius nostrum accedamus. Sit prima. Dismembratio, separatio, divisio duorum iam pridem vnitorum, est quædam species alienationis, vt nuper in vltima Rotæ decisione annotavimus, & per se liquet, cum per ipsam bona vnus alteri applicentur; vnde in illa conditiones, quæ in iure pro solemnitate subst-

tan-

tantiali desiderantur, observari debent, ne nulla, & invalida alienatio censeatur. Modo sic. Ob solam evidentem utilitatem, vel urgentem necessitatem Ecclesiæ, vel Monasterij, bona immobilia, vel mobilia præciosa alienari valent. In hanc sententiam, nedum Theologi, verum & omnes utriusque iuris DD. & manibus, & pedibus eunt, (K) ad quorum validam alienationem debet tempore alienationis tum aliqua ex his causis subsistere, tum tractatus, seu communis examinatio de utilitate, aut urgente necessitate alienationis, quibus ex iure post tractatum, ac discussionem rationum hinc inde propositarum, accedere debet consensus Capituli, vel Communitatis, ita ut consensus à maiori parte præstetur. Et si roget quispiam, à quo consensus maioris partis Capituli, qui à iure præscribitur, præstandus sit? Non sanè, ab eo, cuius non interest, sed ab eo, vel ijs ad quem, vel ad quos bona alienanda pertinet. Quod adeò verum est, ut nunquam RR. Provinciales absque Prioris, & Conventus consensu, alienare, possint. Quinimò si Conventus Priore careret, tenetur Provincialis, & Diffinitorium, Defensorem, qui huius Conventus partes ageret, constituere, sine cuius assensu nulla apud omnes censeatur alienatio, (L) irrita, & invalida, cum solemnitas à iure præscripta se habeat ut forma, & sine forma nullus actus subsistere possit. At hinc in horum bonorum expoliatione, divisione, separatione, alienatione, nihil horum præcessit, cum omnia hæc, hospite in salutato (ut aiunt) à Diffinitorio effecta sint: ergo.

Confirmo, & explico huius argumenti vim. Quoniam adhuc stantibus Concessionibus, & Privilegijs Eugenij III. & Gregorij XIII. (M) pro Augustinianis, & Cisterciensibus, quod

C

pos-

(K)

Salm. tom. 4. de
stat. Relig. punct. 4.
tract. 15. cap. 7. §.
4. n. 47. 49. 50.

(L)

Salm. ibid. num. 50.
§ 1. cap. 1. de rebus
Eccles. non alien. in
6. Molin. trac. disp.
468. conclus. 5.
Bonac. de contract.
disp. 3. q. 8. punct.
4. n. 7. Palas tract.
12. disp. vnic. punct.
15. n. 2. Cap. 2. de
reb. Eccl. non alien.
in 6. cap. tua nuper,
de his, quæ fiunt à
Prælati, cap. sine
except. 12. q. 2.

(M)

Eug. III. Bull. 9. pro
Cisterciens. Greg.
XIII. Bull. 9. pro
August.

(N)
Salm. tom. 4. de
fac. Relig. p. 1. 2. 3.
cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(N)
Gemin. constit. 48.

(O)
Clem. Monaster.
de reb. Eccles. non
alien. Et in Extra-
vag. Ambitiosa.

(M)
Fug. III. Bull. 9. pro
Clement. Greg.
XIII. Bull. 9. pro
August.

possint Ordinum Generales revalidare alienationes à suis subditis factas, absque prævia eorundem licentia, cum grano tamèn salis, non certè spernendo, eiusmodi privilegia accipienda sunt, dummodo adfit Communitatis tractatus, causæ cognitio, & evidens eorum, qui alienare bona prætendunt, utilitas. Quippè in Bulla Gregorij XIII. sic habetur: *Generalis diligenter causa examinata, & evidenter utili comprobata possit alienare, vel contractus alienationis absque prævia ipsius facultate factos, ratificare.* Vnde colligit Geminian. (N) non posse Prælatos suam auctoritatem impartiri sine causæ cognitione: aliter nulla, invalida erit alienatio, & auctoritas Prælatorum præstita, uti decernitur in *Clement. Monasteriorum, de rebus Ecclesie non alienandis, & in Extravag. Ambitiosa*, novissimèque Congregatio Cardinalium iussu Urb. Octavi die 7. Septembris statuit (O) bona Conventuum Europæ cuiusvis Ordinis nulla ratione alienari posse, nisi de licentia eiusdem sacre Congregationis, sicque Ordini Prædicatorum denuntiatum fuit in actis Capituli Generalis Tolosæ celebrati II. Junij anno 1628. ubi urgentia debitorum? Vbinam tractatus inter Religiosos in unum congregatos? Vbi assensus maioris partis, vel saltem duarum partium ex tribus vocalium Conventus? Vbi causæ examinatio, evidensque pro hoc Conventu utilitas? Nil horum apparet, nec apparere valet, divisio, separatio, bonorum alienatio nobis in consultis, imò inscijs, omninò facta est. Cumque eiusmodi bonorum divisio omisis prænominatis iuris solemnitatibus, irrita sit, absque vlla hæsitacione convincitur nulla, omissa iuris forma, non accidentaria, sed substantiali.

Ad hæc accedit alia consimilis ratio: an-

ante cuius formationem, præmitere oportet, Religiones omnes Mendicantes (paucis exceptis) capaces esse dominij, & possidendi bona in communi, sive mobilia, sive stabilia, utpotè quod voto paupertatis non contradicat (P) sic decernente Concilio Tridentino, (Q) & ex eo manifestissimè convincitur, quoniam talium bonorum Monasterio donatorum dominium iam non est apud donantes, quippè qui illud ab se abdicarunt, nec apud Pontificem Summum; aliter posset Summus Ecclesiæ Pontifex pro suo libito de eiusmodi bonis disponere, quod est plusquam falsum: (& si possit iusta, & vrgenti causa existente) igitur cum similia bona nequeant esse suspena, vel in aère, illorum dominium, ad Religionem, vel Monasterium attinet, cum obligatione ea ad Successores transferendi, ut in maioratibus contingit. (R) Vnde, existente donatione alicui Monasterio facta, cum titulo, & possessione, sine dubio eiusmodi bonorum verum, legitimum ipsorum dominium habebit in communi. Quibus si adiungas Monasteria iusta intercedente causa, præmissisque iuris solemnitatibus ea alienare, & vendere posse, evidentius fiet, cum venditio, & alienatio non stet sine dominij translatione: si ergo dominium transferunt, dum vendunt, dum alienant: ergo in rem alienatam dominium habebant.

12 Hoc præsupposito, sic rationem effor-
mo. Catholicissimus Hispaniarum Rex Carolus Secundus, salutis animarum intendens, Domui de las Caldas Sacellum, seu Heremitorium sui Regalis Patronatus cum omnibus redditibus, proventibus, necnon omnibus nominato Sacello annexis, tam temporalibus, quam spiritalibus

(P)

Joan. de la Cruz de
stat. Relig. lib. 1.
cap. 4.

(Q)

D. Th. 2. 2. q. 188.
art. 8. Concil. Trid.
sess. 25. tit. de Reg.
cap. 3.

(R)

Gord. lib. 3. q. 23
cap. 5. n. 13. Salmā-
tican. tom. 4. tract.
12. cap. 2. pūct. 12.

(P)
(S)
Instrum. Reg. n. 1.

(T)
Script. Illustriss.
Brizuela n. 5.

(V)
Script. donat. n. 4.

bus ad petitionem R. P. M. Fratris Ildefonsi del Poço, tunc eiusdem Domus Prioris, liberalissime cessit, donavit, vti instrumento authentico Regia manu subscripto, quod apud nos asservatur, constat. (S) Cui aliæ non contemnendæ donationes accessere. (T) Subsecuta est collatio, possessio, vt iure præscribitur, prævia Ordinis facultate. At habens aliquorum bonorum dominium, absque sui consensu eisdem spoliari non valet: ergo. Vim huius argumentationis paulisper præmamus. Dum Religionum Superiores facultatem vendendi, alienandivè Monasterij bona, iusta interveniente causa, tribuunt, non illi dominium bonorum donant: iam ergo illud supponunt habere. Unde? *Ex transmissione rei ab eo, qui legitime possidet, in alterum, qui incipit esse Dominus*: quod equidem fit tradendo rem, vel titulum ipsius, siquidem titulus est radix, basis, & fundamentum, ex quo sequitur dominium: at Domus D. N. de las Caldas respectu talium bonorum habet titulum, & rem, plenum, & perfectum proprietatis dominium cum bonorum traditione, possessione, iureque ad omnes proventus, & fructus, vti scriptura donationis teste innotescit: (V) necesse igitur est, vt tali dominio, possessione expoliari absque Conventus assensu non possit.

13 Amplius: alienationis nomine omnes alienationis species comprehenduntur, venditio, permutatio, omnisque contractus, distractus, actusque, per quos dominium transfertur, per quosque ius aliquod constituitur in re. Nullique cæsentur iuris solemnitatibus prætermisissis, iisque sine iuris solemnitatibus factis, Monasterio rei vindicatio competit. Hæc omnia cunctis pervia, ynaque, tum Theologorum, tum vtriusque Iuris DD.

DD. sententia: (X) sed facta dismembratione divisione, Sanctuarioque de Montes Claros facto independenti, bona, proventus Domus de las Caldas alienantur, distrauntur, & in alium dominium eorundem transfertur, prætermisissis iuris solemnitatibus, utpote sine citatione, sine tractatu, sine assensu Communitatis: irrita ergo, & nulla est eiusmodi bonorum translatio, in iustaque bonorum Domui de las Caldas expoliatio facta. Præterea: Quod nullus actionem ad rem, immobilem, vel mobilem prætiosam absque iuris solemnitatibus cedere valeat, ex innumeris concludit Simon Cellus (Z) nec ex ea dominium transfertur, nec ius alteri acquisitum. Uulgare quippè, & tritum est, ut qui immobilia distrahere, alienare non potest, nec ius ad ea transferre valeat. Cumque eiusmodi expoliatio prætermisissis iuris solemnitatibus effecta sit, Conventui de las Caldas competit rei alienatæ, & in alium transactæ iusta, & legitima vindictio.

14 Corroboratur amplius præcedens argumentatio. Prohibitum alienari, in præiudicium tertij, nullam transfert possessionem, aut dominium (A) cap. *de sacrosancta Ecclesia*, ubi decernitur per alienationem factam à Prælato de rebus Ecclesiæ (vel Monasterij) sine debitis solemnitatibus, nullam possessionem propter magnum Ecclesiæ (Monasterij) detrimentum, & præiudicium acquiri. Stante alienationis prohibitione, usus fructus etiam prohibetur censetur, *leg. fin. cap. de reb. alien. vel non alien. cum er-*

go, totam, D. Molin. lib. 4. cap. 3. num. 44. & 46. Barbof. de iure totum, Olea alios decem insignes Iuristas referens loc. cit.

(Z)

Simon Cell. de decret. tit. 3. de alienat. action. casu 1. n. 2. Roderic. Suarez allegat. 20. n. 7. & relati à Zevallos commun. q. 56. Bertazol. claus. 10. gloss. 2. n. 13. in fine, Franch. decis. 14. n. 22. Ioan. Bapt. Thoro 3. tom. compend. decis. verb. *Cessio iuris luendi*, refert Olea ibidem n. 34. 35. & 36. alios decem illustres Iuristas.

(X)

Cap. 1. & 2. cap. nulli, cap. si quis Præbyter. cap. ad nostram, cum alijs de reb. Eccles. non alien. cap. nō liceat Papæ, cap. exequit, cap. tua nuper, de his, quæ fiunt à Prælat, cap. 2. de donation. cap. 1. de reb. Eccl. alien. vel non, Extravag. Ambitiosa, cap. de sacrosanct. Eccl. l. 1. & 2. tit. 14. Tridēt. sels. 22. de reform. cap. 11. Hermosilla tom. 2. partit. 1. p. annotat. resol. gloss. 2. & 4. ad gloss. 3. Mier de maioratib. 1. p. q. 11. num. 51. Bertaçol claus. 30. gloss. 13. n. 2. 3. & 4. Guzm. de evict. in princip. n. 9. & 10. Olea de cession. iurium, tit. 2. q. 1. Castill. de usufruct. c. 54. à n. 6. Thom. Delbenè de immunit. Eccles. tom. 2. cap. 17. dub. 6. supposit. 2. & in resolut. difficult. Trenzacinq. lib. 3. var. tit. de rer. alien. resolut. vnic. per tot. & multis relat. Vifconte conc. iuris, verb. Eccles. bona, Hermosilla in l. 5. tit. 5. partit. part. 5. gloss. 1. per Ecclesiast. lib. 3. per

go, similis alienatio, distractio, vel transactio fuerit in præiudicium tertij, pro quo stat titulus, & possessio, evidenti consecutione colligitur alienationem nullam extitisse, Conventumque de las Caldas manuteneri debere in sua legitima, & iusta possessione.

15 Urgentur omnia præcedentia à priori, à posteriori, & ab utroque simul iuncto, utrumque, articulum, & proprietatis, & possessionis demonstramus. A priori plenè constat, tum per supplicatoriam Carolo II. à Mag. Poço datam, ut titulus expediretur, in possessionemque mitteretur Sacelli de Montes Claros, tum præter titulum, traditamque possessionem, & facta nominatione, transfertur in nominatum dominium. Constant omnia ex titulo, quem exhibemus concessionis huic Domui determinatè factæ. A posteriori; nam Illm. D. Ioannes de Isla, Archiepiscopus Burgenfis, quo tanquam Executor pro investitura, Canonica institutione, & possessione tradenda usus est Carolus Secundus, omnia *in perpetuum* Conventui de las Caldas donata declaravit, ter replicans ly *in perpetuum* in titulo possessionis. Denique ab utroque simul iuncto: nam Domus hæc sollicitavit, petijt, eidemque possessio tradita est. Argumento igitur à priori, à posteriori, & ab utroque simul ducto acquisitum fuit dominium Domui de las Caldas; nec possessio dubia, aut turbida fuit, ut aiunt Iuristæ, sed clara, patens, manifesta fermè per 40. annos, cuius, præter titulum, omnes cuiusvis ætatis sunt testes.

16 Id ipsum alia via comprobemus, videlicet donationis huic Domui factæ omnium bonorum Sacello de Montes Claros annexorum. Pro quo observandum, quod donatio est quædam datio liberalis, & irredibilis, per quam rei do-

minium in alium transfertur, est donatio inter vivos, dum quis se vivente rei dominium in alium transfert. (B) At hic fuit donatio inter vivos, non quælibet, sed Realis, & perfecta cum traditione, & possessione rei: ergo in hanc domum translatum est dominium, & illud Carolus II. à se abdicavit, inque donatarium in perpetuum transtulit, quo expoliari non potest. Huius consequentia vim nullus est, qui non videat: cum ergo donatio facta fuerit simplex, pura, perfecta, facta presenti, & acceptanti cum rei traditione, irrevocabilis in omnium sententia redditur propter ius in persona donatarij radicatum, dominiūque in re quæsitum. Cui accedit donationem Ecclesiæ, vel Monasterio factam irrevocabilem esse, quia censetur Deo factam, & ob gravem causam (C) maxime scilicet scriptura donationis (D) ut hic contingit; imò, & si cuivis alteri fiat, irrevocabilem esse, docent communiter DD. (E) Subsecuta traditione rei, & si conditionalis sit, namque conditione impleta, & purificata, donatio transit in absolutam. Cum igitur omnes conditiones pro capienda possessione, necnon manu tenenda, ad vnguem observatæ sint, ut luce clariùs apparebit; nulla aderit ratio iusta, nec legitima eiusmodi bonorum expoliationis. His adiungimus, quod ultima voluntas defuncti (idem de donatione inter vivos) ut inquit S. Gregorius Magn. lib. 3. epist. 9. *Modis omnibus servari debet.* Concil. Trid. sess. 22. cap. 6. de reformat. & sess. 25. cap. 8. ubi decernit: *Legata pia in forma specifica adimplenda, ita, ut in alium usum converti nequeant, dum expresse in fundatione, aut donatione sic continetur, sub onere restituendi in foro conscientia aliter applicata.*

Item legatum alicui applicatum contra restitutoris, vel donantis voluntatem, est nullum.

Tho-

(B)
Sic AA. citati
litt. Z.

(C)
Leg. iubemus, §.
Sanè, cap. de sacro-
sanct. Eccles. Alex.
in dict. §. Si vir vxor-
ri, n. 4. Nogueroi.
alleg. 3. n. 15. & 16.
Lelsius lib. 2. cap.
18. dub. 14. n. 104.
& 105.

(D)
Leg. 2. tit. 12. lib. 3.
fori, & l. 16. Tauri,
& l. 8. tit. 30. p. 3.

(E)
Molin. pag. 451.
column. 2. n. 3.

8
Thomas Sanchez lib. 4. consil. cap. 1. dub. 60. num.
13. præterea. In applicatione, vel alienatione, de-
bent omnia, quæ in scriptura donationis, vel le-
gati inveniuntur, ita observari, ut si unum defi-
ciat, totum irritum sit, & innane, leg. si heredi, ff.
de condit. instit. copulata plura, si requiruntur ad
aliquid disponendum, non sufficit unum tantum
intervenire. Si unum deficiat, annullatur disposi-
tio, leg. si hered. plur. ff. de condit. & demonstrat.
nullumque ius acquiritur: nam nulla, & non fac-
ta parificantur, cap. cum proveniens, de filiis Pres-
byter. & quod nullum est, nihil est, leg. 4. §. Con-
demnatum, ff. de re indicat. Præterea. A legis ver-
bis non est recedendum. Thomas de Thomaſeth in
florib. leg. Reg. §. In ijsque, quæ donatio expresse po-
nit, nulla dubitatio, aut disputatio esse debet: nam
casus legis, ubi est, nulla dubitatio, aut disputatio
cadit, leg. ille, aut ille, §. Cum in verb. ff. delegat. 3.
Zephalus consil. 414. num. 700. volum. 3. Ac de-
nique à forma à contrahentibus data minimè est
recedendum; tunc enim potius nullitatis inductio,
quàm recessus à forma toleratur.

Modo, præiactis omnibus in vnum redactis,
subsumo. In donatione Regia Caroli Secundi,
omnes proventus Sacelli de Montes Claros, in
cessione Illustrissimi Brizuela omnia huic Con-
ventui de las Caldas in perpetuum donata fuere.
Deinde, eiusmodi bonorum alienatio aperte est
contra donantium voluntatem expressam. Præ-
terea, plura deficiunt pro alienationis, seu dis-
membrationis validitate. Insuper, in verbis do-
nationum nulla ambiguitas, nulla est dubitatio,
ut satis abundè supra sancivi: ergo à forma, à con-
trahentibus data non est recedendum. Sanctuarium
ergo illud debet semper huic Domui de las
Caldas esse subiectum, & annexum, cum verba
donationum illi adaptari non possint, legisque

ver-

verba, cui non conveniunt, non convenit eius dis-
positio, leg. in omn. ff. de adop.

17 Præterea. Ex causa donationis adæqua-
 ta, efficacissimè (ni fallor) ius, & intentum nos-
 trum convincitur propter tria; quæ donationis
 causa extitit? Certè proximitas huius Conven-
 tus ad illud Sacellum, stricta legum nostrarum
 observantia, doctrina, prædicatio, instructioque
 fidelium per Religiosos de las Caldas eo mitten-
 dos. Hæc piissimum Regem moverunt ad do-
 nandum specificè, & nominatim Domui de las
 Caldas, hæc ad donandum impulerunt, quibus se-
 motis deficeret donatio, vt ex instrumentis, &
 scriptura liquet. (F) Hæc igitur causa totalis, &
 adæquata donationis extitere, hæc finis *cui*, &
propter quem. Nullo igitur modo voluit Catho-
 licissimus Rex illud Provinciæ donare, nisi me-
 dio Conventu de las Caldas, vt ibi Prior caput
 esset, & Rector, vt à Provincia admissum, & ac-
 ceptum fuit; hæc denique denotant apertissimè
 celsionis, & donationis verba, vt illius Nationis
 gentes medijs Religiosis de las Caldas ibi à
 Priore constituendis, instruerentur; ergo sine
 fundamento aliæ confinguntur causæ.

18 Huic accedit alia non minoris efficacitæ
 ratio. Nam celsio, donatio Regia, & si Prædica-
 torum Ordini effecta sit, & Castellæ Provinciæ;
 nihilominus Domui determinatè, & specificè
 de las Caldas à Carolo II. facta est vt constat: vbi
 valde notandum est, aliud esse aliquid Provin-
 ciæ donari, aliud nomine Provinciæ donari. Ad
 hoc secundum necesse erat Provinciam pro
 tempore existentem, Diffinitorium, aut Procu-
 ratorem Generalem Provinciæ supplicatoriam
 exhibuisse, quod nunquam factum est. Donatio
 igitur prænominati Sacelli Ordini Prædicato-
 rum Provinciæ Hispaniæ facta est: sed cui deter-

minatè omnium Provinciae Conventuum? Domui de las Caldas, vt ex supplicatoria, cessione Regia, possessioneque evidentè apparet. Stante igitur eiusmodi concessione, donationeque alicui Domui nominatim, maximè prævijs Ordinis facultatibus, valida, legitima, iusta est. Quo igitur pacto illorum bonorum adiudicatio alij fieri poterit?

(G)
Clem. lib. 2. tit. 9.
cap. vnic. & Gloss.
litt. D.

(H)
§. Ne autem, lib. 6.
Hostiens. in summ.
de immunit. Eccles.
§. penult. ad fin.

(I)
6. Decret. tit. 9. In-
nocent. IV. dudum.

19 Adhæc. Donatio eiusmodi bonorum, tum à Carolo II. tum ab Illmo Brizuela huic Domui facta, irrevocabilis est. Patet ex 6. Clement. tit. 9. lib. 2. de iure iurando (G) vbi Glossa docet donationem Ecclesiæ factam à Principe irrevocabilem esse, vti manifestè cõstat ex littera, & de elect. fundamenta (H) nec semel facta, alienationem, seu distractionem validam fore, sed omninè irritam. (I) Si igitur donatio à Principe, Ecclesiæ, vel Monasterio facta irrevocabilis existit, multò minus ab alio revocabilis erit, præcipuè adiuncta possessione, & adiudicatione rei.

20 Præmissis duo adiungo, quibus, & præcedentia roborantur, iusque nostrum infalibile redditur. Primum est; præfatum Sacellum cum omnibus officinis pro Religiosis Fratribus ibi commorantibus necessarijs, Hospitiumque pro fidelibus, qui devotionis, ac peccatorum confessionis causa eo concurrunt, à prænominata Domui de las Caldas, suis proprijs redditibus, expensis, impondijs, gravaminibus, (bona quippè nobis adhuc effectum donata omnino insufficiencia, pro habitatione fratrum ibi construenda, erant) à fundamentis erecta esse imponderabili Priorum, immensoque suorum filiorum labore, tum habitationem, Ecclesiam, necnon Hospitium notabiliter aucta, ampliata, vsque in consummationemque pervenisse, cum notabili huius Domus dispendio. Quæ certè, si eiusmodi bonis ex-

quo iure, quæ à pijsissimis Regibus, Ecclesiæque Principibus Monasterio specificè, & determinatè donata sunt, in eius detrimentum, strictorisque observantiæ everfionem sine sui consensu ablata conspiciuntur? Nescimus, vnde processerint reliquæ cogitationum istæ. Præcipuè, cum donationis causa impulsiva, & finalis extiterit Regularis observantia, qua semota, non fieret. Hæc quippè Domus hucusque cooperarios pro fidelium instructione misit, terram illam sine aqua fecit in exitus aquarum, & de terra deserta, de loco horroris, & bæstæ solitudinis, Dei auxiliante gratia, fecit terram lacte Religionis, & melle devotionis manantem; posuit desertum eius quasi delicias, & solitudinem eius quasi hortum Domini. Quis ergo mirabitur Domum hanc iustè conqueri, dum de re tot titulis comparata vindicationem expostulat? Quinimò, & si rescriptum in oppositum adesset, non subsisteret, nanque Principis rescriptum nunquam trahitur ad auferendum ius alteri quæsitum. (J) Quinimò vulgarissimum est illud: *Fiat ius, & pereat mundus*. Nec supremum Ecclesiæ Caput, crediderim, rem alicui pleno iure quæsitam, absque urgentissima causa alij applicare velle.

22 Sed dicet forsitan quispiam Sacellum de Montes Claros iam extructum est, iam duodenario Fratrum numero constat: iam ergo iuxta Apostolicas Constitutiones erigi in Conventum valet, fierique independens, fatemur libenter id fieri posse, iuxtaque nostras Constitutiones erigi in Conventum posse, (K) non contradicimus. Hoc tamèn cum grano salis accipiendum, dummodò Domus in Conventum erigenda duodenarium Fratrum numerum religiosè alere possit. Et pro Religiosis necessitatibus providere possit. An autem numerus Fratrum prædictus

(J)
Leg. impuber, ff. de
administ. tut. l. 2. §.
Merito, ff. nequid
in loco publ. Salic.
& Aret. in l. nō plu-
res, cap. de sacros.
Eccles.

(K)
Dist. 2. de dom. cō-
ced. cap. 1. eius de-
clarat. litt. E.

tus per se, & eleemosynis à Fratribus emendicatis ali religiose possit, ipsi viderint, nobis, quæ iure donationis, possessionisque debentur, in integrum restitutis. Deinde limitandum est, dummodo talis Domus independens non fiat cum tertij præiudicio, ac irreparabili damno. Donatio namque, alienatio, distractio, bonorumque adiudicatio nullius sunt roboris in præiudicium tertij, cui iam ius quæsitum est (L) vti communis sententia sancitum est: (M) modo quæstionem Christo D. factam in medium afferre liceat. Magister, licet censum dare Cæsari; an non? Quid æterna Patris Sapientia respondit? Ostendite mihi numisma Cuius est inscriptio? Id ipsum ante omnium oculos propono. Cuius est titulus? Cuius superscriptio? Cuius possessio Sacelli de Mōtes Claros? Certè Domus D. N. de las Caldas. Reddantur ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari, illaque Domus independens efficiatur. Si relaxationem patiatur, quid ad nos? Satis pro illius observantia insudavimus. Qui relaxationis causam dederint, de ea rationem supremo Iudici sunt reddituri. Hæc quantum ad hoc dixisse sufficiat, vt hæc ratiunculæ oppositio ex immediatè dictis tanquam fumus evanescat, cæteras obiectiones §. sequente proponendas relinquimus.

23. Jam pro coronide omnia irrefragabili Doct. Ang. autoritate fulcimus 2. 2. quæst. 43. art. 8. inquit Doct. S. an propter scandalum sint temporalia dimittenda? (N) Resolvit negativè, quod in argumento, *sed contra* comprobatur facto Divi Thomæ Cantuariensis, qui res Ecclesiarum cum scādalo Regis repetijt. Cuius ratio præcipua in corpore art. ea est: *Nam bona nobis ad conservandum pro alijs commissa, sicut bona Ecclesia commituntur Prælati, & bona communia Reipublicæ Rectoribus, conservare ex necessitate*

(L)

L. si patrem, §. fin. ff. quæ ad. l. potior, §. 1. ff. qui pot. in pignor. Glot. in l. si in debitū, §. Si Procurator, Bar. in leg. bonorū, n. 1. Bald. in l. fin. cap. ad Macedon. in princip.

(M)

Molina lib. 2. de primogen. cap. 7. a. n. 22. vique ad 30. vbi plures leges, & 28. Authores insignes Iuristas recēset.

(O)

Christi. in comm. in p. hunc art.

(N)

D. Thom. 2. 2. q. 43. art. 8.

(P)

Rebus. p. hunc art. in p. hunc art.

tenemur, ideoque non sunt propter scandalum dimittenda, si enim aliquod ex his scandalum oriatur, ex malitia proficiscetur, quod est scandalum Phariseorum, & propter eos, qui sic scandala concitant, non sunt temporalia dimittenda, hoc quippe noceret bono communi. Ubi duo accuratè ponderanda sunt. Primum, ex necessitate tenentur, quibus verbis obligatio sub peccato mortali ea defendendi perhibetur. Secundum, & urgentius talia bona non esse propter scandalum dimittenda, sicut nec alia, quæ sunt de necessitate salutis. Nescio quid evidentius in nostri favorem valeat inveniri? Præsertim, cum si aliquod ex nostro iure vindicando scandalum fortè suboriatur, nos illi occasionem non dederimus, qui dederint sibi consulant.

24. Assertum D. Thomæ eleganter, & solidè confirmat Eminentissimus Caietanus, (O) dum ait: *Nec Papam, nec aliquem Prælatum esse dominum rerum Ecclesiæ, vel Monasterij, sed Ecclesiæ, vel Monasterium, nam donatores non donant, neque iura sua transferunt in Papam, aut Prælatum, sed in Ecclesiæ talem, vel talem; nec putandum propterea Papam de plenitudine potestatis posse pro suo libito disponere de rebus Ecclesiæ, vel Monasterij; ea de causa notantè dixit Dominus Petro: Tibi dabo claves Regni Cælorum. Ubi acutè observat Caietanus non dixisse Dominum: Tibi dabo claves Regni mundi huius, sed claves Regni Cælorum. Concluditque similem bonorum distractionem, urgenti, ac gravi necessitate semota, non distributionem, sed disipationem esse: quid clarius? Quid evidentius? Bona item alicui Conventui donata, non posse alteri applicari, adhuc per Provinciales, docet Rodriguez (P) solumque supremum Ecclesiæ Caput posse donationem inter vivos, sive ultimam voluntatem*

(O)
Caietan. in comm.
sup. hunc art.

(P)
Rodrig. quæst. Reg.
tom. 2. q. 125. art.
9. prop. fin.

rem alterare, ut in iure dicitur, (Q) & hoc quidem non potestate ordinaria, sed de plenitudine potestatis, causaque iusta interveniente.

25 Iam tandem, ut huic operi ultimam imponamus manum, ex his, quæ tam latè diximus, omnia oportet brevi compendio resolvamus. Domui de las Caldas Regia Caroli II. donatione, cessum est Sacellum de Montes Claros, cui alia Illmi Antonij de Brizuela donatio accessit ea lege, pacto, & conditione, ut in præfato Sacello cōgrua, Religiosaque habitatio. Extrueretur, eoque Fratres pro illius gentis instructione, prædicatione, Prior de las Caldas destinaret. Omnia ad vnguem impleta sunt, cæpta possessio cum Provinciæ facultate, (R) in qua legitime, pacifice, fermè 40. annis perstitit, approbantibus, declarantibus omnibus Provincialibus iura præfata ad hanc Domum privative pertinere. Quid ergo? Nescierunt, nec intellexerunt PP. nostri? Absit. Post tam antiquatam, iustam, legitimam possessionem absque vlla citatione, monitione, levique insinuatione, finistris relationibus præfatis bonis expoliamur, iuris omnibus solemnitatibus prætermisissis. Manet ergo statuta, & stabilita iuris nostri veritas efficacibus adeò rationibus, ut illarum sufficientem, aut verosimilem solutionem non inveniam.

26 His iam scriptis, utriusque iuris testibus stabilitis, rationibusque confirmatis, ac roboratis, ad manus meas pervenit informatio quedam iuridica in favorem dismembrationis, revocationisque unionis Sanctuarij de Montes Claros a Conventu D. N. de las Caldas à Diffinitorio Provinciæ Hispaniæ Congregatione intermedia factæ, quæ visa, & perlecta, necessarium duxi præmissis alia adiungere, ut veritas manifestius appareat, atque subinde facilius, clarius, & evidentius obice-

(Q)

Clement. quia contingit, de Relig. domibus.

(R)

Prov. Almansa 127
August. 1689.

(T)

(V)

150 nup. ammol
Clement. quia co-
nob. gile. de Relig.
indus

(S)
Cap. recolentes in
fin. de stat. Monach.
Rebuff. de vnion.
benefic. n. 12. Pe-
trus Gregor. de be-
nef. cap. 20. n. 12.
Azor 2. part. lib. 6.
cap. 18. q. 2. Garc.
12. p. cap. 2. n. 7.
Barbos. alleg. 66. n.
2. Gonçal. glos. 5.
§. 7. n. 26. Sanchez
lib. 7. cap. 29. num.
146.

(T)
Text. in cap. quia
Monast. de Relig.
domib. & cap. re-
col. de statu Mona-
chor. in fin. Gonçal.
ad reg. 8. Cancell.
§. 7. gloss. 5. n. 27.

(V)
Garc. plurib. relat.
n. 12. Barbos. alleg.
66. n. 38. Gonzalez
gloss. 5. §. 7. n. 33.
Castro Palaus de
vnion. benefic. §. 1.
n. 4.

51
obiectionibus in contrarium satisfaciam. Quis-
nam sit Author, ignoro; qui subscripsit dictæ iu-
ridicæ informationi, est D. Ioannes Emmanuel
de Ortega Vallejo, Rector Villæ de Reynosa,
cuius assertionibus, discursibus, rationibusque
satisfaciam, tum alijs rationibus adiunctis, tum
respondendo ad omnia singula, quæ in præfata
informatione nobis opponit.

27 Rationes, quæ occurrunt, præter supra
nominatas, pro iure nostro vindicando, sunt se-
quentes, quibus, & præcedentibus novum ro-
bur adiiciemus, & ex eis solutio in oppositum
obiectis clarius apparebit. Prima fit. Ex tribus
modis, quibus vnio fieri potest, vnus est, quando
vna Ecclesia alteri subiicitur; & tunc illa Eccle-
sia, cui fit vnio, erit superior, & principalis: vnita
vero erit inferior, & accessoria, habebitque Ec-
clesiæ, cui vnitur, privilegia. Similiter dum vnum
beneficium alteri subiicitur, illique incorpo-
ratur. (S) Cum ergo ex tribus modis, quibus fit
vnio perpetua, vnus sit per viam subiectionis,
ita vt vnū beneficium alteri subiiciatur pro aug-
mento illius dotis, qualiter hic factum est, colli-
gitur planè Sacellum de Montes Claros esse in-
ferius, subiectum, & accessorium, (T) adhærens,
& dependens ab illo, cui vnitur, annectitur, seu
incorporatur: hic est Conventus D. N. de las
Caldas, vt ex donatione, cessioneque Regia
apertè constat; cui apertè cessum, & donatum
est. Unde colligitur primò facta donatione, ces-
sione, traditione reali, ac possessione cepta bene-
ficium accessoriè vnitum, & annexum, nec esse,
nec nominari posse beneficium, sed vt prædium
iudicari debere illius Monasterij, cui vnitum, vel
annexum est. (V) Secundò colligitur facta colla-
tione, & possessione accepta beneficij principa-
lis, & accessorium collatum, & possessum esse;

nam

nam comparatione beneficij accessoriè vniti nō
datur collatio, nec possessio. (X) Ratio est: nam
beneficium alteri vnitum, & annexum transfunditur, & convertitur in propriam naturam
eius rei, cui vnitur, & incorporatur. (Y) Ergo
cum Sacellum de Montes Claros huic Conventui de las Caldas sic vnitum, & annexum inveniatur, & comprobetur, accessorium, adhærens, & dependens iudicandum est. Ex quo evidentèr consequitur illud sine hoc conferri non posse, nec non data possessione alicui Conventus de las Caldas, illi abs dubio datam possessionem Sacelli de Montes Claros tanquam vniti.

28 Et si inquiras, vnde cognoscendum erit vnionem factam esse accessoriè, an æquè principalitèr? Respondeo esse inspiciendum primo tenorem vnionis, vt si dicat: *Tale beneficium tali unimus, annectimus, & incorporamus*, tunc vnio appellatur accessoria: secundò, dum minus dignum digniori annectitur, vel dum ita vnio facta est, vt Ecclesia accessoria sit. (Z) Omnia constant ex tenore vnionis. Namque in Regali Caroli Secundi Cartha ad Ill^{um} Ioannem de Isla, Archiepiscopum Brgensem missa, data Matriti 13. Septembris anni 1686. sic dicit Catholicissimus Rex

(A) *Muy Reverendo en Christo Padre Arçobispo de Burgos, de mi Consejo, sabed, que por vn Real Despacho de diez y ocho de Julio de este presente año, refrendado del infrascripto mi Secretario, fui servido de conceder al Convento de las Caldas, del Orden de Santo Domingo, la annexion, y merced del Priorato de nuestra Señora de Montes Claros, que es de mi Real Patronato, en vuestra Diocesis, &c. Y visto en mi Consejo de la Camara, lo he tenido por bien, y os encargo, que luego que recibais esta mi Real Cedula deis, o hagais dar la possession del referido Priorato de nuestra Señora de Montes*

bulli

G

Clas.

(X)

Gonçal. glos. 5. §. 7. n. 6. Barb. alleg. 66. n. 39. Garc. 12. part. cap. 2. n. 21. & 22. Castro Palaus loc. cit. n. 6.

(Y)

Glos. cap. & temp. verb. *Vnire* 16. q. 1. & cap. 1. verb. *Vniendo*, ne Sedevacare, Gonç. glos. 5. §. 7. n. 2. Barb. alleg. 66. n. 61. Galp. de Perus. tract. de reservat. cap. 2. incipit: *Quæ autè Beneficia*, n. 3. Gonçal. n. 33.

(Z)

Cap. quod in dub. de consecrat. Eccl. §. Si tamèn, de rerū divis. in instit. Rebuff. loco cit. n. 19. Palaus loc. citat. n. 11.

(A)

Cartha Regalis Carol. II. ad Ill^{um} Ioann. de Isla, Archiepisc. Burg. die 13. Sept. 1686.

(B)
Carta missa Rec-
tori de Reynosa á
Carolo II. 13. Sep-
temb. 1686.

Claros al Convento de las Caldas, de la Religion de Santo Domingo, en la conformidad, que se expresa en el titulo de annexion, que arriba se cita.

29 Item alia consimili ad eundem effectum ad Rectorem de Reynosa missa, manu Regali subscripta, id ipsum clarissimis verbis explicat Carolus Secundus, ita scribens Rectori de Reynosa vulgari lingua: (B) *Mi Corregidor de la Villa de Reynosa, ò à vuestro Teniente, sabed, que por un Real Despacho de diez y ocho de Julio de este presente año, refrendado del infrascripto mi Secretario, fui servido de conceder al Convento de las Caldas, del Orden de Santo Domingo, en essa Diocesis de Burgos, la annexion, y merced del Priorato de nuestra Señora de Montes Claros, que es de mi Real Patronato, &c.*

30 Dicat nobis modo D. Licentius Vallejo, quid significat *annexio*? Quid in utroque iure nomine *annexionis* intelligendum veniat? Nil sanè poterit respondere, nisi quod supra dictum est, nempe vnionem censi, & appellandam accessoriam, dum in titulo cessionis, vel vnionis, reperitur verbum *annexionis*. Quid clarius in donatione, cessioneque Regali? Nunquid verbum *annexio*, vel *annectimus*, significat separationem? Nunquid dismembrationem? Nunquid independentiam? Absurda, & violentissima interpretatio, vt ex AA. supra citatis constat. Illud ergo Sacellum cum omnibus suis proventibus Conventui de las Caldas vi cessionis, ac donationis Regiæ annexum est: ergo iuxta Iuris, ac Canonum regulas illud respectu Conventus de las Caldas effectum est inferius, subiectum, accessorium, adhærens, dependensque ab hoc, cui vnitum, & annexum est. Quo igitur fundamento probari quibit, voluntatem Regiam fuisse, vt illud

14

illud Sacellum fieret independens? Dependens ergo, & accessorium Domui de las Caldas prænominatum Sacellum effectum est. Hinc videmus, quod si alicui Civitati aliquod Castrum uniatur, vel Villa Castro accessorie, extunc Castrum, vel Villa accessorie unita regulantur secundum regulas eius Civitatis, aut Castri, quibus uniuntur, eisdemque legibus, ac privilegijs gubernanda sunt. (C) Illud ergo Sacellum, necnon beneficium unitum, & annexum se habet erga Domum de las Caldas, cui unitum, & annexum est, sicut filia erga matrem, quia sortitur naturam, & privilegia matris. (D)

31 Sed demus gratis adversarijs beneficia æquè principalitèr fuisse unita. (quod nunquam probabunt) Quid ergo? Nequit vnum permu-
tari; resignari, aut conferri separatim ab eo, cui unitum est. (E) Quomodo ergo confertur separatim Sacellum de Montes Claros à Conventu de las Caldas?

32 Ad hæc Licet Regula Cancellariæ duodecima revocet omnes uniones, annexiones, seu incorporationes, minimè tamèn eas, quæ iam sunt sortitæ suum effectum. Excipiuntur similiter uniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conservatione Collegiorum; & aliorum piorum, & religiosorum locorum ad Fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarumque artium cultum, vti in ipsa regula similiter legitur. Simili modo explicat Concilium Tridentinum Barbosa. Item excipiuntur uniones, quæ fiunt ex causa necessaria alicuius loci, vel rei piæ. (F) Sicque resolutum fuit in vna Casaragustana dismembrationis fructuum 13. Maij 1596. coram R. P. Alexandro Justo meritisimo Rotæ Auditore. Item excipiuntur uniones, quæ cedunt in augmentum Cultus divini.

De-

(C)

Bart. in leg. si cove-
nerit 1. §. Si nulla
sub n. 2. vers. Brevi-
tèr, & n. 3. ff. de pig-
norat. action. alij-
que cit. per eius ad-
ditionator. argum.
text. in leg. penult.
in princip. ff. deleg.
2. & leg. Gregor. ff.
deleg. 1. Felin. cap.
translat. n. 6. 7. & 8.
Greg. Lopez in l. 7.
gl. determ. pobla-
do, vers. Sed dub.
est, in princip. & in
leg. 27. gl. fin. in
princip. tit. 7. par-
tit. 1.

(D)

Cap. cum dilectus
his, quæ vi, metu,
Greg. Lopez lib. 4.
verbo *So poderio del*
otro, Gonçal. suprà
reg. 8. Cancellar. n.
15.

(E)

Garc. 12. p. de be-
nific. cap. 2. n. 37.
Barbos. alleg. 66. n.
50. Palaus loc. cit.
n. 8.

(F)

Barb. sup. Concil.
Achiles decis. vnic.
de unionibus, Rot.
decis. 1143. part. 3
diversor. Mádofius
in dicta regul. 12.
q. 3. n. 3. Crescen-
decis. 1. de Paroch.
n. 3. & decis. 3. sub
eodem tit. Caputa-
quen. decis. 42. p. 3
Putens decis. 331.
& decis. 337. lib. 1.

(G)
Caputaquen. decif.
42. p. 3. Mohedan.
decif. 7. de privil. &
decif. 6. n. 1. & 2. de
privil. Puteus decif.
52. n. 1. & 2. Gonç.
sup. reg. 8. Cancell.
§. 7. de benef. vnit.
n. 21. 27. 28. 29.
34. 35. 47. 48. 49.
50. Vgolin. de c. 52
§. 1. n. 1. vers. 2.

(D)
Causa cum dilectis
hinc, que vi, metu
Greg. I. opes lib. 4.
verbo de pœneis res
vno, Gonçal. sup.
reg. 8. Cancellari.
(E)
Causa 12. p. de pœ
neis, cap. 2. n. 3.
Barbo. alleg. d. n.
10. p. 12. loc. cit.
n. 8.

(F)
Barbo. sup. Concil.
Achilles decif. vnic.
de unionibus, Ron.
decif. 114. p. 1.
divisor. Masdous
in dila. regul. 12.
p. 3. n. 3. de rector.
decif. 1. de pœneis
n. 3. & decif. 3. sup.
eodem tit. Causa
pœneis decif. 42. p. 3.
Puteus decif. 52.
& decif. 52. lib. 1.

Denique dum fiunt per vim contractus, vel ex causa onerosa. (G)

33 Modo omnia resumens, casui nostro adaptemus. Unio Sacelli de Montes Claros Conventui de las Caldas iam suum sortita est effectum, cum in eiusdem, & annexorum possessione ferme 40. annis pacifice perstiterit. Pro augmento, & conservatione pij, ac religiosi loci unionem effectam, nullus dubitabit, qui Regalia instrumenta viderit. Deinde effectam ad fidei Catholicæ propagationem omnes vtriusque sexus, cuiusvisque ætatis testes erunt. Quot enim vitia, quot superstitiones, è cordibus fidelium simplicium sine cura nutritorum media prædicatione, doctrina fratrum eo miserorum, ac confessionibus eliminata sunt? Deus scit. In augmentum Cultus divini unionem effectam esse, tum ex supplicatoria, tum ex cessione, & annexione apertissime constat. Effectum subsequutum esse, quisnam nisi cæcus ignorabit? Ante Regiam donationem nulla ibi divina Officia celebrantur, nulla ibi divini verbi prædicatione, nulla confessio-num audientia, vt omnibus est apertum. Et modo, & ex tempore unionis, ceptæque possessionis? Divina Officia maxima gravitate, devotione, fideliumque admiratione per fratres persolvuntur, sicuti in hoc Conventu D. N. de las Caldas. Extunc frequens divini verbi annuntiatio continua sine intermissione confessionum audientia, quorum omnium hinc originem duxit. Nonne ergo in augmentum cultus divini habitatio in præfato Sacello extracta est? Denique donatio, cessioneque Regia fuit per modum, vel vim contractus; & ex causa onerosa, tum, & cessione bonorum Illmi Brizuela huic Conventui facta; cui oneri an fuerit satisfactum, infra manifestè constabit. Absque yllo ergo fundamento illud

illud Sacellum ab hoc Conventu; qui initium,
& incrementum dedit, disjungi, ac dismembrari
prætenditur.

34 Præterea Ex causis prænominatis Episcopus omnia beneficia suæ Diœcesis vnire valet, cap. *sicut vnire*, ibi: (H) *Sicut vnire Episcopatus, atque potestati alienæ subijcere ad Summum Pontificem pertinere dignoscitur; ita Episcopi est Ecclesiarum suæ Diœcesis vnio, subiectioque earundem.* Similiter Archiepiscopus in sua propria Diœcesi vnire valet beneficia, quia verè Episcopus est, & in sua Diœcesi tantam habet potestatem, sicut Episcopus in sua, teste Speculat. (I) & communi DD. sententia comprobatur. Item possunt Episcopi, siue Archiepiscopi vnionem beneficiorum facere Monasterijs, & locis Religiosorum stantibus conditionibus pro vnione requisitis, præcipuè necessitate, & vtilitate, cui sententiæ omnes DD. subscribunt, (J) quamvis Religiosi, & Monasteria sint exempta.

35 In hac vnione, seu annexione omnia requisita præcessisse facillimo negotio patebit. Cumque potissima, & legitima probatio vnionis fiat scriptura teste, vt omnes vtriusque Iuris DD. vno ore proclamant, ex scriptura, alijsque instrumentis tùm Caroli II. tùm Ill^{mi} Brizuela, quæ exhibebimus, infraque ad litteram inferemus, constabit. In primis informatione prævia facta per Ill^{mm} D. Ioannem de Isla, Archiepiscopum Burgensem, iussu Caroli II. tùm ex supplicatoria R.P.M. Poço, ibi: *Mas como el Capellan de dicha Ermita, que suele nombrarse con titulo de Prior de Montes Claros por vuestra Magestad, no suele residir, ni servir personalmente dicha Capellania, o Priorato, aora por la corte-dad de la renta, o por la soledad, y retirado del sitio, como es cierto, no se acuerdan los vivos, que*

H

nin

(H)

Cap. sicut vnire, de excessibus Prælat. cap. quod translat. offic. leg. Rebuff. n. 22. Castr. Palaus §. 2. n. 2. & communis opinio DD.

(I)

Speculat. tit. deleg. §. Nunc ostendendum, vers. Legatus igitur, Caccia. tract. de vnion. art. 3. q. 4. Rebuff. cap. cit. n. 29. Castr. Palaus tract. 13. de benef. Eccles. disp. 6. p. 12. n. 17. & communis DD.

(J)

Cap. consultus, & d. c. Pastoralis, & d. Clemen. si vna Rota decis. 2. de offic. Ordinarij in antiq. Felin. in c. in nostra, n. 42. de rescript. Cald. consil. 5. de reb. Eccles. Card. in d. Clemētin. si vna, n. 11. Caccialup. art. 4. q. 4. Garc. de benef. 12. p. cap. 2. de vnion. n. 77. Azor lib. 6. cap. 28. Sanch. lib. 7. in Decalog. cap. 29. n. 148. Palaus vbi supra n. 6.

Cartha supplicatoria R. Præsent. Poço ad Regem Catholicum Carolum Secundum.

ningun propietario le aya venido à servir, sino es, que todos los que hasta aora han sido nombrados, han puesto substituto, y que regularmente suele ser un pobre Clerigo de poca suficiencia, y de menos talento, virtud, y zelo de la gloria, y honra de Dios de lo que se requería, así para la asistencia, y culto de la sagrada Imagen, como para la administración de los Sacramentos, su enseñanza, y edificación, &c.

36 Quodnam fundamentum, rogo, fortius pro illius Sacelli necessitate? Et pro tota illa gente? Constat igitur aperte necessitas, quæ communi DD. sententia pro vnione desideratur. (K) Hinc evidentè utilitas comprobatur; eamque est, si non inveniuntur idonei Ministri, qui beneficijs deserviant. (L) Item ad utilitatem pertinet augmentum divini Cultus; namque si vnione facta, Cultus divinus augetur, & promovetur, sufficientem causam præbet vniendi. Vnde manifestè apparet legitimam causam dari vniendi aliqua beneficia Conventibus Religiosorum. Nam quis negabit eorum vnione augeri divinum Cultum? Ibique præcipuè plurimum auctum esse, necnon devotionem, venerationemque erga Beatissimam Dei Parentem multum crevisse, nullus dubitare potest.

37 At, cessione, donationeque facta à Carolo II. Sacelli de Montes Claros prævia Illustrissimi Præfulis informatione, is, præfatus Sacellum cum omnibus proventibus, annexisque Conventui D.N. de las Caldas assignavit, inque possessionem misit, & R. P. M. Poço canonicam institutionem, investituramque tribuit, præmissis iuris solemnitatibus, ut ex authenticis instrumentis aperte liquet. (M) Cum evidenti ergo necessitate, & utilitate annexio illa, siue vnio, præsupposita cessione Regia ab habente

vnien-

(K)
Cap. exposuisti, de
præb. Rebuff. de
vnion. n. 38. Hoje-
da de incompatib.
2. p. c. 3. n. 8. Azor
2. p. lib. 6. cap. 28.
q. 4. & 13. Garcia
12. p. de benefic.
cap. 2. n. 180. Bar-
bos. alleg. 66. n. 21.
Sanch. lib. 7. Deca-
log. cap. 29. n. 161.
Palas loc. cit. n. 19.

(L)
Eodem cap. expo-
suiisti, Azor q. 13.
Sanch. loco cit. n.
191. Barbos. n. 22.
Rebuff. Hojeda vbi
suprà, item cap. ex
parte, de cõstit. Tri-
dentin. sess. 14. cap.
9. de reform. San-
chez dict. cap. 29.
n. 161. Castr. Pa-
laus vbi sup. n. 19.

(M)
Instrument. authen-
ticum possessionis.

16
vniendi potestatem, scilicet ab Illmo Præsule
effecta est necnon investitura, & possessio tra-
dita.

38 Deinde Abbates, alijque quasi iurisdic-
tionem Episcopalem habentes vnire valent, po-
testatemque vniendi beneficia habent, & si ex
consensu Episcopi fiat vnio, valida est. (N) Nam-
que Prælati Ordinis iurisdictionem quasi Epis-
copalem habentibus competunt ea, quæ iuris-
dictionis Episcopalis sunt; hæc autem potestas
ad iurisdictionem Episcopalem pertinet, cum
Episcopo non consecrato; sed solum confirmato
competat. Potuerunt ergo Provinciales Ordinis
supposita donatione Regia, Episcopi que consen-
su talem vnionem, seu annexionem facere, con-
firmare, ratamque habere, validè, & licitè. (O)
Quibus adiungimus vnam Ecclesiam posse præ-
scribere alteram, tanquam vnitam, si eam ita te-
nuerit per quadraginta annos. Imò censent non-
nulli de cursu decennali probari vnionem; at, Do-
mum hanc possessionem pacificam illius Sacelli,
omniumque illi annexorum fermè quadraginta
annis habuisse, nulli dubium, ex tituloque posses-
sorio constabit, & si quid pro quadragenario nu-
mero deest, parum pro nihilo reputandum; quæ
doctrina procedit, dum de vnione scriptura teste
non constat, cuius oppositum in casu nostro con-
tingit, cum scriptura, aliaque adeptæ possessio-
nis authentica instrumenta habeamus: ergo de
vnione licita, & valida nulla est dubitatio.

39 Præiactis adiungimus (vt ratiunculis in
oppositum fiat satis) Principem donare, & alic-
nare posse Civitatem aliquam, Oppidum, vel
Castrum, dummodò non vergat in magnum de-
trimentum Principatus, & ditionis suæ. Certissi-
mum nanque est Principem, vel Regem, vel Im-
peratorem non posse donare omnia Regni Re-

(N)
Palas loc. cit. n. 18
Rodrig. 3. 1. q. 8.
art. 1. Garcia 12. p.
cap. 2. n. 72. Sanch.
lib. 7. in Decalog.
cap. 26. n. 106. &
alij apud ipsos.

(O)
Clementin. vnâ, de
excessib. Prælat. c.
cum de beneficio,
de præbend. lib. 6.

(P)
Bartol. in leg. prohibere, §. Planè, n. 5. ff. quod vi, aut clam. & in consil. 146. Civit. Camerinenf. lib. 1. per textum in cap. intellecto, de iure iurad. & in cap. Abbate, Sanc. de re iudicat. lib. 6. Ifernìa, quæ sunt regalia in rubric. n. 3. Alexader, Felin. Jaffon. Afflictus, Bertrand. Covarrub. & alij quos refert, & sequitur Petr. Surdus in consil. 440. n. 47. lib. 4. Loasçi in alleg. oppidi de Mula in 1. fundam. pro Marchione, numer. 6. & sequent. huius opin. duos & triginta DD. cõgessit Menoch. in consil. 962. n. 21. lib. 10. alios recenset Fern. Vazq. de Mèchaca lib. 1. cõtrov. illust. c. 4. § 4. AA. huius opin. Menoch. cõf. 1003. n. 18. lib. 11. alios tredecim refert Castillo lib. 5. quotidian. controverf. iur. de coniect. & interpretat. ultimæ voluntat. c. 89. á n. 85. Belluga in Specul. Principum, rubr. 9. n. 6. & 9.

(Q)
Leg. 8. tit. 1. p. 2. ibi. Gregor. Lopez gl. 3. l. 1. iuncta c. 6. tit. 10. lib. 5. Recopilat. Castillo ubi sup.

galia, vel tot, vel tanta, quæ Coronæ afferant magnam diminutionem. (P) Cæterum ubi Coronæ magnum, & grave damnum non sequitur, possunt donationes facere, idque efficere posse Reges, & Principes non obstante iuramento: nam iuramentum emissum de bonis Coronæ conservandis ad rationabiles alienationes, honorique Regio concedentes non extenditur. Prænominata autem Caroli Secundi cessio, ac donatio munificentiae Regiæ congruentissima est, nullum Regno, aut ditioni detrimentum, aut nocumentum affert, rationabilis est, cum in honorem Dei, divinique cultus augmentum indubitanter cedat, salutemque animarum, quæ omnia in confesso sunt apud omnes. Dicat ergo nunc nobis D. Licenciatus Vallejo, dicant omnes Populi, an omnia hæc vera sint? Sanè omnes absque vlla hæsitazione fatebuntur. Afferere ergo Regiam donationem nullam, aut invalidam fuisse, nulla verò simili ratione fulciri, nullo, vel apparenti fundamento adstrui valet. Valida ergo, licita, religiosaque fuit Regia cessio, donatio: nam privilegia Regis, ac Principum cessiones, donationes, dummodo in grave Regis, Regni, aut subditorum non vergant, valida, firma, stabilia sunt, neque revocari valent, nisi eisdem causis, quibus donata fuerint. (Q)

40 Accedamus iam (stabilita validitate cessionis, donationis, annexionis Regiæ) & videamus, an potuerit talis unio revocari? Eos omnes, qui potestatem habent Ecclesias, seu beneficia uniendo, habere itidem potestatem unitas, coniunctasve dissolvendi, principium in utroque iure, sanctum est, cum res per quas cumque causas nascitur, per easdem dissolvatur. (R) Eisdem ergo

Olea decis. iur. tit. 1. q. 6. n. 15.
An potuerit unio, & annexio revocari?

(R)

Cap. 1. de regul. iuris, c. cum accessissent, de constit.

causis, quibus unio facta est, eisdem, & dissolven-
da erit. Modo sic. Ad unionis divisionem, seu
unionis semel factæ revocationem eedem ratio-
nes, & causæ necessariò exiguntur, ac ad unio-
nem. Sed quænam eæ sunt pro unione faciendâ?
Certè necessitas, vel utilitas Ecclesiæ, Capituli
consensus, vocatio, seu citatio omnium, quorum
interest, citatio Patroni Debuerunt ergo eedem
rationes, & causæ ad unionis revocationem, seu
dismembrationem concurrere. (S) Causa neces-
sitatis, vel utilitatis primò, quæ probanda erat,
sicuti ad unionem probanda est. Secundò Capi-
tuli consensus, tertio vocandi erant omnes, quo-
rum interest, eam unionem non revocari. Quar-
tò Patronus vocandus erat, cum sua interfit, quip-
pè facta unionis revocatione, aut dismembratio-
ne ad ipsum ius Patronatus reddit. Quintò Vi-
carius, vel qui Ecclesiam coniunctam, vel uni-
tam possident, erant vocandi, quia eorum causa
agitur.

41 Ubinam hæc omnia pro separatione,
aut dismembratione? Ubi Sacelli illius neces-
sitas, vel utilitas, quæ pro unionis revocatione
probanda erat? Certè non levi coniectura, aut
fundamento credimus facta separatione nume-
rum fratrum, cultumque divinum minuendum,
regularemque observantiam ibi stabilitam non
levem iacturam passuram. Illius Sanctuari ad
Domum de las Caldas unione vigeat Religio,
illius subiectione fovebatur regularis observan-
tia, qua sublata, valdè timendum est à viridi ob-
servantia, in laxiorem prolapsuram, quorum non
leve argumentum à tempore intentatæ separa-
tionis perspeximus non sine animi dolore. Ubi
citatio eorum quorum interest? Nulla apparet,
quia non fuit. Ubi Patroni vocatio? Ubi Vicarii,
vel eorum, qui Ecclesiam unitam possidebant,

(S)
Cap. exposuisti, de
præbend. text. in
Clement. fin. de re-
bus Eccl. non alien.
c. 2. de Relig. do-
mib. c. 1. ne Sede
vacante, cap. finali,
de elect. lib. 6. cap.
præmienti, & cap.
filijs 16. q. 7. Colle-
giati, & bursarii, de
cuius Collegio agi-
tur, Glof. in cap. tē-
poris 16. q. 1. cap.
super eo, de præ-
bend. lib. 6. Rebuff.
de union. revocat. 2.
n. 24. Azor cap. 29
q. 5. in fine, Garcia
p. 12. cap. 2. n. 307
Palas cit. §. 4. to-
to n. 4.

vocatio? Nihil horum effectum est. Si ergo vnionis revocatio his conditionibus, his iuris solennitatibus efficienda est, quarum omnium nulla extitit: iudicet quisque an divisio, expoliatio valida extiterit.

42. Iam, vt putamus, abundè satis ius huius Conventus D. N. de las Caldas stabilivimus, quid inde deducitur? Ex præfatis manifestè colligitur Conventum de las Caldas debere manuteneri in sua antiqua possessione (T) absque eo, quod ea possit spoliari. Imò, quamvis de vnionis validitate dubitaretur; istud namque ad iudicium petitorium pertinet. Multò igitur melius in nostro casu, in quo vera cessio, donatio vera, vnioque vera, & indubitata præcessit absque vllò dubio valoris illius, vt probatum est. Quare? *Quia vim facit, qui alterum in sua possessione turbat*, (V) præcipuè, cum in hoc non agatur de iustitia, vel iniustitia possessionis, sed de mera re insistentia.

43. Quid ampliùs ex iam stabilitis deducitur? Adhuc Conventum de las Caldas possidere Sacellum de Montes Claros cum omnibus ei annexis. Possidere namque dicitur, (X) qui non se habuit pro expoliato, valetque contra turbantem manutentionem exigere. Debet quæso, Conventus D. N. de las Caldas habere se pro expoliato? Minimè. Debet in sua manuteneri possessione, namque possessio animo retinetur, quod sufficit ad manutenendam contra novitèr occupantem, quod maximè militat, dum protestatio, & appellatio legitimè ad competentem iudicem facta est; vtque Conventus iste daretur pro expoliato, indispensabilis erat iustificatio notitiæ authenticæ actus contrarij, (Y) quam nunquam vidimus, & quod cum impedire voluisset, illi prohibitum fuisset; quod separationi, dis-

(T)
Postheo de manu-
tent. observat. 42.
n. 43. & 44.

(V)
Leg. vim facit, ff. de
vi, & vi armat. Mā-
tica decis. 185. n. 5.
Seraphin. decis.
1386. n. 2. Posth.
observat. 57. n. 41.
& 42. Ciarlin. dict.
cap. n. 37. vbi plu-
rimos refert, & n.
43.

(X)
Ciarlin. n. 49. loco
cit. & Mantica loco
cit. n. 5.

(Y)
Ciarlin. n. 49. loco
cit.

dismembrationique cesserit, & non appellaverit, cesserit iuri suo. Nec dismembrationi, nec unionis revocationi annuimus, nec iuri nostro cedimus, nec possumus, appellationemque legitimè interposuimus: stare ergo debet pro hoc Conventu possessio adhuc attentata separatione, nam expoliatus à iudice iuris ordine prætermisso, ante omnia restituitur.

44 Cum ergo (alijs prætermisissis) citatio sit petra angularis, basisque fundamentalis ad tollendam possessionem (Z) evidentè deducitur, privare, expoliare Conventum de las Caldas redditibus, proventibusque Sacelli de Montes Claros tot annis possessis, esse apertam, manifestamque possessionis expoliationem, vtpotè omitta citatione: vnde Conventus expoliatus est restituendus in primis (A) constante igitur expoliatione executiva est restitutio: *Et expoliare dicitur, qui non sinit possidentem uti re sua; tot. tit. de restit. spoliat. & præcipuè cap. 1. ubi Barbosa num. 4. cap. frequens, Cod. tit. lib. 6. leg. vim facit, Menoch. de retinend. possess. remed. 3. B. num. 468. Mascard. de probat. conclus. 1329. num. 11. Surd. de aliment. tit. 9. quest. 27. num. 72.* (B) Ita talitè, quod sive impediatur continuatio possessionis, sive, non admittere eum, qui legitimè venit possidere, est manifesta expoliatio; cum igitur hæc Domus Sacello illo, illique annexis sine iuris solemnitatibus expoliata sit, debet ei fieri restitutio. Ex hætenus dictis iam non erit difficile ad obiecta respondere, quod iam prestamus.

(Z)

Cap. 1. de caus. possel. & propriet. leg. 1. in fin. ff. quod vi, aut clam. leg. vim facit, c. quærelam, de elect.

(A)

Cap. conquerentes; de restit. expoliar. l. 2. tit. 13. lib. 4. Recopil. Parlador. rer. quotidian. cap. 10. Mier de maioratib. q. 24. à n. 5. Barbos. in cap. cōquerente, de restit. expoliator. & in re-pertor. versu 8.

(B)

Lancellor. de attor. p. 2. cap. 4. limit. 1. leg. fin. Bartol. ff. de precat. Surd. de aliment. tit. 1. q. 32. n. 27. Barbos. in re-pertor. verb. Spoliari dicitur.

§. II.

Obiectionibus in contrarium fit satis.

45 **O**bjicit nobis r. D. Ioannes Emmanuel de Ortega Vallejo, Rector Villæ de Reynosa, qui iuridicæ informationi pro tuenda divisione subscripsit, num. 15. 16. 17. 18. eisdem terminis, eodemque modo separationem Conventus de las Caldas à Conventu de Santillana effectum fuisse. Respondeo, non eisdem terminis, nec eodem tenore factam, propter triplicem rationem discriminis. Prima est, nam supplicatio Capitulo Provinciæ facta pro separatione, & independentia Conventus Dominae nostræ de las Caldas à Conventu Reginae Coeli de Santillana ab Oppido de Barros facta est, cuius incolæ Patroni erant, qui Imaginem sacram donarunt, hic autem non adonante, non à Patrono, non à Carolo Secundo, non à Catholico Rege Philippo Quinto effecta est, sed à Villa de Reynosa. Secunda, & præcipua, quia Conventus Reginae Coeli non reclamavit. Unde cessit iuri suo, dum illi constitit, & appellationem non interposuit. Nos autem, nec annuimus præfatæ determinationi, nec possumus cedere iuri nostro, iam quæsito; iuxta præiactam Angelici Præceptoris doctrinam num. 23. tertia: *Nam exemplis non est iudicandum, sed legibus, leg. sed licet, ff. de offic. Præs. quod præcipue tenet verum in re clara, in qua interpretatio locum non habet secundum ius.*

46 Prosequitur num. 18. si annuit Conventus de Santillana resolutioni Capituli; quare non Conventus de las Caldas? Vis audire solutionem? Audi ex ore Angelici Doctoris loc. cit. *Quia bona nobis ad conservandum pro alijs commissa*

missa, sicut bona Ecclesie committuntur Prelatis,
 & bona communia Reipublica Rectoribus, conser-
 vare ex necessitate tenemur; & cum nobis ius
 dicti Regij Patronatus, Beneficiumque Sanctæ
 Marinæ del Ottero Oppidi de Servillejas cessa,
 & donata fuerint, adiuncta possessione, propria
 huius Conventus effecta sunt.

47 Et si fortè quis obijciat: Catholicissi-
 mum Regem celsisse prædicta omnia Conven-
 tui de las Caldas, ut in sacello illo Conventum
 construeret, unde videtur colligi Conventum
 fore separandum; fatemur libentissimè, omnia
 prædicta, ut Conventus ibi construeretur, fuisse
 donata. Si namque religiosa, congruensque pro
 Religionis eo mittendis habitatio non erigere-
 tur, ibi inhabitare non possent, cum pro tunc so-
 lum Sacellum, seu Eremitorium adesset Verum
 ex hoc minimè inferre licet, fore separandum
 cum per modum annexionis, concessum fuerit, ut
 patet ex supra dictis: aliter enim omnia benefi-
 cia annexa sine iuris solemnitatibus dividi, & se-
 parari possent. Nec Conventus de las Caldas ces-
 sionem Patronatus admisisset, si præsciret fore
 illo privandum, nec tot labores, ac sumptus pro
 illius structura impendisset. Quis enim sibi per-
 suadere poterit Conventum aliquam aliam Do-
 mum, multis laboribus, magnisque expensis ædi-
 ficare, si sciret illa fore expoliandum? Quot autem
 sumptus Conventus de las Caldas pro illius cons-
 tructione impenderit, ex lib. rationario eviden-
 tèr apparebit. Namque redditus Regij omnino
 ad Conventus constructionem insuficientes
 erant.

48 Obijcit nobis 2. citatus Author discurs.
 1. ubi intendit probare media donatione Regia
 nullum ius proprietatis, nec vsumfructum hunc
 Conventum acquisivisse in redditus à Rege Ca-

tholico concessos. Cuius prima propositio assumpta pro maiori hæc est: *In omnibus actibus, dispositionibus, contractibus inter viros, & ultimis voluntatibus attendi debet principaliter voluntas contrahentium.* Hanc propositionem tanquam principium sanctum in omni iure admittimus, quam ipse probare intēdit pluribus DD. à num. 22. vsque ad num. 28. inclusivè.

49 Veniamus ad applicationem doctrinæ num. 29. quæ habet vicem minoris. Facta est donatio Conventui de las Caldas, inquit citatus Author; sed certè tam expressa contemplatione, causali tam evidenti, causa finali tam manifesta, ut videatur arbitrium non relinqui aliud iudicandi.

50 Respondeo applicando doctrinam maioris Conventui de las Caldas. Donatio Regia facta est tam clara, tam expressa in commodum Cōventus de las Caldas, ut nullam dubitationem admittat. Ante probationem obiter notandum, auctoritatem, quam adducit ad propositionem maiorem probandam ex Cardin. Tusc. n. 27. non rectè adaptari: Si fiat (inquit) *legatum Ecclesie contemplatione V. Mariæ, vel Sancti, licet Ecclesia sit incerta, & non reperiatur, tamen debetur legatum Sancto, cuius contemplatione est factum.* Modo inquirō. Nunquid Conventus D. N. de las Caldas est incertus? Nunquid in rerum natura non invenitur? Illi ergo debentur omnia à Rege donata.

51 Deinde: ex ore tuo te iudico num. 31. afferis commune iuris esse axioma *concessiones, & privilegia regulari debere per intentionem petentis*; ita verum est, & ultra non debet extendi. Intentionem petitionis fuisse Sacellum illud donari Conventui de las Caldas plusquam certum est; nam & si supplicatoria fuerit donationem fieri Ordini Sancti Dominici Provinciæ Castellæ,

la, petens tamen nominavit Conventum Ordinis determinatum, nempe Sancti Dominici de Ajo, & Conventum de las Caldas tanquam viciniorem, & proximiorum Sacello de Montes Claros. Unde liquido constat intentionem petitionis fuisse, ut Sacellum Conventui propinquiore donaretur. ibi in Memoriali: *Y como la dicha Ermita está fuera de poblado, y distante de Convento de Religiosos, que los mas cercanos son el de las Caldas, que está nueve leguas, y el de Ajo, que está diez, y siete, no puede ser asistida de Confesores, y Predicadores, de que necesita mucho aquel Pais* Constat igitur, saltem virtualiter, & implicite intentionem supplicantis fuisse, donari Conventui de las Caldas, utpote proximiori.

52 Addimus mentem donantis explorandam ex omnibus instrumentis, & maxime ex titulo possessionis. De intentione petentis iam constat. Intentio, & voluntas Regia constat clarissime ex tribus. Tum ex verbis Decreti Regalis: *Concedo Conventui de las Caldas dictum Patronatum, Sanctuariumque D. N. de Montes Claros, necnon Beneficium S. Marinae del Ostero Oppidi de Seruillejas, illique cedo omnes redditus utriusque cum omnibus annexis.* Tum ex duplici Cartha Regia manu propria subscripta relatum. 28. & 29. Ubi in donatione facta Conventui de las Caldas utitur voce *annexionis*, quæ significat subiectionem ad illum, cui annectitur, ac subinde propter illum donationem factam, gratiaque, & contemplatione ipsius.

53 Denique ex titulo possessionis apparet evidentius expressa mens Catholici Regis. Cum enim iussu Caroli Secundi informationem fecisset Ill^{mus} Ioannes de Isla, Archiepiscopus Burgenfis, ea facta, veritateque comprobata unien-

quæ

In Memoriali.

in Memoriali.

Decretum Regium.

Ill^{mus} Ioann. de Isla
Archiepiscopus
Burgenfis.

Ille domo M. al
Tir. possessionis.

quæ Catholico Regi remissa est; iterum ei iubetur, vt possessionem Conventui de las Caldas tribuat, quod, & fecit. Cumque hoc Illmo Principe ad capiendam informationem, necnon possessionem conferendam vsus fuerit, ex tenore possessionis colligitur apertè intentio, & voluntas Caroli Secundi. Dicit ergo in titulo possessionis: *Y asimismo dicho Padre Presentado Fray Alonso del Poço presentò ante Nos otra Real Cedula de su Magestad, expedida en Madrid en los treze de Septiembre de este presente año, firmada de su Real mano, y refrendada de dicho Don Iñigo Fernandez del Campo, por la qual su Magestad es servido mandarnos, que al Padre Prior, y Convento de las Caldas hagamos, en virtud de dicha gracia, y presentacion, colacion, y Canonica institucion in perpetuum del dicho Priorato de nuestra Señora de Montes Claros, y Beneficio de Santa Marina del Ottero, poniendolos en posesion, y haziendo se les acuda con sus frutos, y rentas. Vi cuius Archiepiscopus fecit collationem, Canonicamque institutionem, possessionemque tribuit præfatorum in perpetuum, iubens, vt redditus, & proventus omnes, qui antea Prioribus de Montes Claros dabantur, Conventui de las Caldas in perpetuum darentur. Cõstat igitur apertissimè de mente expressa Catholici Regis voluntatem suam fuisse omnia prædicta conferre Conventui de las Caldas in perpetuum: ergo gratia, & contemplatione ipsius. Ubi mens, & voluntas tam clara, tam aperta est; quid opus est interpretatione? Verba, necnon disposita per donatorem, seu testatorem, vbi nulla est perplexitas, ad unguem observanda sunt, vt tenet communis DD. Unde cum Cardinali de Luca ab ipso citato num. 30. tit. de Reg. disc. 35. num. 20. concludimus: Donationem factam Conventui de las Caldas ad gloriam,*

riam, & honorem Dei, in bonum animarum, ad commodum illorum Populorum, ut ab istorum Religiosorum exemplari vita, alijsque spiritualibus exercitijs, & auxilijs in vita spirituali proficerent, ac etiam obtinerent illa temporalia beneficia, quae repositari solent à charitate Religiosorum, eorum partes bene explentium in sedandis inimicijs, vel protegendis apud Indices, ac Magistratus, & Superiores miserabilibus personis, alijsque oppressis. Nonne haec omnia à Religiosis eo per nos missis praestantur? Cæci vident. ut quid ergo auctoritas ista Luce contra nos adducitur?

§ 4. Ad id, quod adducit num. 33. constat ex dictis n. 47. & infra clarius apparebit, num. seq. vel Auctor solis redditibus, & proventibus Beneficij del Ottero aliud novum Monasterium erigat. Concessionem fuisse ex liberalitate, constat ex verbis Regij decreti chartisque eiusdem: *Tengo por bien hazer gracia, y merced.* Quid opus est interpretatione? Sed demus Auctori, quod intendit num. cit. dico, vtrumque componi posse, & iustitiam, & gratiam respectu diversorum. Fuerit iustitia, ut Catholicus Rex suae obligationi satisfaceret providendi ibi Ministrum idoneum: adhuc restat gratia respectu eius, cui conferendum est, cum possit huic, illi, alteri, vè cæteris paribus conferre. Nulla communior doctrina apud DD. tenetur quis ex iustitia bona aliqua pauperibus elargiri; elargitio actus iustitiae est, ut potè debitus: at concurrentibus pluribus, æquè indigētibus, gratia est dare huic. Quare? Quia posset dare alteri. Item Episcopus ex iustitia tenetur providere Beneficium vacans: at concurrentibus pluribus æquè dignis, gratia est conferre huic, & non alteri. Quid ergo inferi praefatus Auctor ex hoc? Cui collatum est Beneficium, non habet illius proprietatem, nec usum fructum?

L 55 Ad

55 Ad id, quod dicit num. 34. *Bona pertinentia ad unam Ecclesiam non posse in favorem alterius alienari, sine iuris solemnitatibus*, quod pluribus testibus, & AA. comprobatur. Respondeo: optimè quidem, sed non in favorem scribentis. Hoc est nostrum fundamentale principium. *Bona unius Monasterij, vel Ecclesie non possunt alteri applicari, teste Card. de Luca à subscribente cit. num. 35. de Reg. disc. 32. num. 13. & 14.* Bona illius Sacelli, & annexorum privativè spectant ad Conventum de las Caldas: ergo non potuerunt alteri applicari. Quæ autè solemnitas, inquit, num. 35. quæ iusta causa observata sit, quæ certè constare deberet, ignoratur. Respondeo hæc omnia nobis ex instrumentis collationis constare, quæ Iudici litè diffinituro præstò exhibebimus, & si ignorabat, interrogare deberet, antequam calamus ad scribendum admove-ret. Unionem licitè, iustèque fieri potuisse abundè satis constat ex dictis à num. 32. usque ad 39. causasque omnes pro unione adfuisse; causas solum pro unionis revocatione desideramus, quæ num. 40. & 41. assignatæ sunt.

Vallejo num. 46.

56 Ad obiecta num. 36. 37. 38. 39. 40. 41. usque ad 46. nulla opus est responsione, cum solutio pateat ex dictis. Ad duas solas propositiones Conventum hunc denigrantes, n. 46. contentas, oportet satisfacere. Prima est: *Vix P. Prior actualis ibi cognitus est, vix faciem eius viderunt.* Secunda est *redditus illius Sanctuarij de servare auctoritati huius Conventus, & ad conservandum numerum maiorem Religiosorum, cum dispendio illius.* Hæc ille. Mirum sanè virum cor datum hæc in pro patulo, coram sapientibus, & insipientibus in lucem edidisse sine evidenti fundamento. Quæ enim in lucem eduntur, manifestò, claro niti debent fundamento: aliter cuili-

bet licebit in scribendo machinamenta struere.
 Me vix vidisse, aperte falsitatis convincetur. Ser-
 monem habui in Villa de Reynosa tribus vicibus,
 nempe, die Conceptionis Beatissimæ Virg.
 MARIÆ. Item sermonem, quem vocant 40.
Horarum. Item concionem in eadem Villa ha-
 bui in die Cinerum. Quid ergo Scriptorem me
 non vidisse, nec faciem meam? Certe, aut dor-
 miebat, aut absens erat. Hoc secundum verum,
 cum illo in tempore longius abesset. Quid?
 Numquid illi absenti tam longè Cartham mis-
 surus eram, vt prædicationi meæ interesset? In-
 super me personalitè Sanctuarium de Montes
 Claros adiisse, ibique sexies coram magno Po-
 puli concussu concionem habuisse, evidentè
 comprobabo: dein alijs vicibus sine prædicatio-
 ne illi Conventui invisendo me accessisse, ma-
 nifestum tempore opportuno fiet. Quid vult
 scriptor, vel scribens? Encyclicam epistolam sibi
 mitti, quoties Prior de las Caldas Sanctuarium
 de Montes Claros adierit? Non oportet. Ad se-
 cundam propositionem, nempe, redditus illius
 Sanctuarij deservire authoritati huius Conven-
 tus, ad augendum Religiosorum numerum cum
 dispendio illius. Respondeo, quod eadem faci-
 litate, qua dicitur, refellitur. Ad scribentem
 pertinet dispendij probatio, & ad nos confuta-
 tio, cum probare intenderit. Ad ea, quæ opponi-
 tur. 47. usque ad 68. inclusivè, patet ex supra-
 dictis, nec nova indigent solutione.

§ 7. Ad ea verò, quæ discursu secundo obij-
 cit à num. 69. usque ad 76. melior responsio est
 voluntas donantis, nec alia solutio quærenda
 est, cum clarè de mente donantis constet. Sic
 itaque ait Illustrissimus Brizuela referens, bo-
 na sibi in partitionibus adiudicata: *Hac omnia*
cedo, y renuncio en dicho Convento de nuestra Se-
ño-

Brizuela in scriptu-
 ra donat.

BRIZUELA

ñora de las Caldas, junto con todos los maravedis, trigo, y cevada, corrido, y debido hasta oy, que corriere, y se debiere para siempre jamás de dichos jueros, arrendamientos de tierras, y casa, para que uno, y otro sea de dicho Convento, lo tenga, goze, y posseda en propiedad, y usufruto para siempre jamás para su congrua sustentacion, y alimento, y que pueda mantener la enseñanza, confessorario, y pulpito, como pidiere la necesidad à juicio de hombres prudentes, y doy poder, y cession à dicho Convento, para que para si (nota, para que para si) pueda percibir, aver, y cobrar de su Magestad (que Dios guarde) de sus Tescoreros, Arqueros, Fieles, y Cojedores de sus Rentas Reales en la Ciudad de Burgos, y sus Partidos, y de los Arrendadores de dichas tierras, y casa, y de quien, y con derecho deba pagarlos, en qualquier manera todos los maravedis, trigo, y cevada, que de dichos jueros, y arrendamientos estuviere corrido, y se debiere hasta oy, corriere, y se debiere en adelante, para siempre jamás sin limitacion de tiempo, ni cantidad, sea la que fuere, y monte lo que montare, que para todo quiero se entienda, y se estienda este poder, y cession de todo lo, que en su virtud qualquier cosa, y parte de ello recibieren, cobraren, puedan dar, y den carta, o cartas de pago.

58 Dicat itaque nobis D. Licent. Ortega & Vallejo, quid sibi vult, para que uno, y otro sea de dicho Convento de las Caldas, lo tenga, goze, y posseda en propiedad, y usufruto para siempre jamás para su congrua sustentacion, y alimento, y que puedan mantener la enseñanza, confessorario, y pulpito, &c. Quid sibi vult, vt sibi percipere possit, habere, tenere, & possidere in perpetuum? Nunquid sibi idem est, ac alteri? Quid est possidere in proprietate? Quid est ad suam congruam sustentationem?

59 Item,

59 Item, quid significat clausula donantis, quod si decesserit absque debitorum solutione, teneatur Conventus de las Caldas ad omnium debitorum solutionem? Deinde quid significat, *para que sea suyo proprio en propiedad, y usufructo, y de ello puedan disponer à su libre eleccion, y voluntad.* Ut ex scriptura constat? Hoc non vidit D. Vallejo, quod deberet, priusquam in lucem publicam informationem iuridicam edidisset. Nunquid Conventus de las Caldas ad solutionem debitorum Illustrissimi Brizuela obligaretur, si bona recensita Conventui privative donata ^{non} essent? Quid quod de praedictis bonis dispo- nere possemus ad nostram liberam electionem, & voluntatem? Hoc est Conventum de las Caldas esse merè administratorem, & executorem Principis donantis? Sanè testamentarijs, qui sunt mei executores voluntatis testatoris, nunquam bona relinquuntur, ut ea retineant, aut possideant, sed ut ea iuxta testatoris voluntatem clar- giantur. Nunquam scriptum reperietur execu- toribus, *ut bona sint propria ipsorum, nec ut de ipsis liberè disponere valeant ad suam electionem, & voluntatem.* Cum ergo sic (scriptura teste) Illustrissimus Brizuela concesserit, ac donaverit, evidens est Conventum de las Caldas non me- rè executorem, sed donatarium fuisse, in quem ius omnium bonorum cessorum translatus est, quorumque dominium plenum, & perfectum traditione rei acquisivit.

Scriptura Illustris-
sini Brizuela.

60 Denique evidentius ex verbis Illustris-
sini Brizuela prope finem scripturae veritas ap-
paret. Sic namque ait: *Con condicion, que dicho
Convento de las Caldas ha de tener obligacion à
poner en el Convento de Montes Claros de dicha
Orden, y sustentar en el los Religiosos necesarios
para assistir en los ministerios de predicar, confes-*

Script. donat. Illus-
trissimi Brizuela.

far, y Culto divino, &c. Y si dicho Convento no
quisiere poner, y sustent ar dichos Religiosos, desde
luego revoco, y anulo esta cesion, y la doy por nu-
la, y de ningun valor. Y quiero passe dicha renta en
propriedad, y usufructo al Convento de Montes
Claros, que la goze perpetuamente, para siempre
jamás para su congrua sustentacion, conservacion
de dicha predicacion, confession, enseñanza, &c.
Dicat Author D. Vallejo. In quo sensu intelli-
git, casu, quo Conventus de las Caldas nollit in
Sacello de Montes Claros constituere, alereque
Fratres necessarios, omnes redditus Conventui
de las Caldas donatos, cedere, transireque in Sa-
cellum de Montes Claros, sicque velle, vt illos
in perpetuum teneat, & possideat in proprietate,
& usufructu? Nos Fratres necessarios ibi con-
stituisse pro intentione donatoris constat. Si non
constituissemus; qualiter Sanctuarium illud red-
ditus illos haberet? Vtique in proprietate: ergo
Conventus de las Caldas illos in proprietate
possidebat, & possidet, cum Fratres necessarios
à prima fundacione misserit, eisdemque necessa-
ria pro victu, & vestitu indubitanter tribuerit,
& amplius. Non ergo puram executionem, non
meram administrationem habuit Conventus de
las Caldas bonorum illorum, sed verum, & per-
fectum dominium.

61 Obijcit nobis num. 77. condiciones, seu
modos in scripturis appositos à nobis adimple-
tos non esse, ad Sanctuarium de Montes Claros
sufficit negare, nobis autem incumbit probare.
Rectè quidem. Quis te constituit Principem su-
per nos? Authoritatem habes nos iudicandi?
Maximè, cum hæc ad forum internum perti-
neant. Superiores habemus, qui de his iudicent.
Quid ad te, qui secularia negotia geris? Quid tibi
cum Religiosis? Quid tibi de ijs, qui foris sunt, iu-
di-

dicare? Quid alienum *servum* diiudicas? Rege
subditos tuos, & in alienam messem falcem non
mittas. Sed quia palam, & omnium oculis obie-
cisti; ne Domus Religione famosa denigratio-
nem coram simplicibus, & insipientibus patia-
tur, tibi satisfacio multipliciter coram toto mun-
do: non enim fas est, vt vnus scriptoris calculo
Communitas Religiosa diffametur.

62 Respondendo igitur ad obiecta à D.
Vallejo num. 77. do scribenti fuisse conditio-
nem, aut modum, *ly con calidad, que ponga alli,*
los Religiosos necesarios para la enseñanza de
aquella gente, y que dos vezes al año vayan à
predicar à los Montes de Pax. Religiosos ibi ne-
cessarios pro instructione illius gentis hūc Con-
uentum constituisse, nulli dubium. Adhuc dato,
& non concesso Conuentum hunc Prædicato-
res non misisse, valida subsistit donatio Regia.
Namque valida est donatio, qua quis aliquid
donat Monasterio sub aliquo onere, & si Mo-
nasterium onus, vel conditionem non adim-
pleat, nam conditio non est causa finalis, sed im-
pulsiva tantum. (C) Et dum dubitatur, an condi-
tio, vel modus tanquam causa finalis, vel causa
impulsiva apppositi fuerint, iudicandum est appo-
situm fuisse, vt causam impulsivam, non fina-
lem, præcipue cum conditio, vel modus respicit
bonum, vel commodum illius, in quem disposi-
tio confertur. Vnde dispositio valida est, & si
modus, vel conditio non adimpleatur. (D)

63 Secundo respondeo illud verbum *Con*
calidad, que, quo vtitur Carolus Secundus æqui-
pollere huic: *ea conditione vt*. Hæc autem verba
non taciunt conditionem, sed modum, regulari-
ter loquendo. (E) Modus autem non vitiat, nec
omissio illius in validat actum, præcipue iam
perfectum, & completum, iuxta communio-
opi-

(C)
Trullench tom. 2.
lib. 7. cap. 16. dub.
4. Lels. lib. 2. c. 18.
dub. 16. n. 127. Bo-
nacin. cū alijs 2. p.
disp. 3. de contract.
q. 1. punct. 4. veri.
2. sequitur.

(D)
Trullench vbi supr.
n. 12. Bonacin. vbi
sup. n. 6.

(E)
Sarmiento lib. 2.
sellest. cap. 3. n. 5.
Sanch. lib. 3. de ma-
trim. disp. 33. n. 2.

BRITISH MUSEUM

(F)
Molin. tract. 2. de
iustit. disp. 208.

(G)
Molin. vbi supr. §.
Quando autem, &
§. Ad hunc etiam.

(H)
Molin. disp. cit. §.
Quando autem.

(I)
Glos. in cap. vltim.
16. q. 6. Molin. vbi
supra.

(J)
Lef. lib. 2. de iust.
cap. 18. dub. 16. n.
127. Ioann. de Me-
din. Codic. de test.
q. 24. ex capit. ve-
rum, de condit. ap-
posit.

(K)
Glos. in cap. non
potest, de prebend.
& dign. in 6. verb.
Retinere.

opinionem(F) deinde: dum legans, vel donans
cum modo, non apponit clausulam irritantem,
quod donatarius rem amittat, si promissum non
impleverit, adhuc legatum, vel donatio subsis-
tit.(G)

64 Præterea, & si donator in donatione di-
cat, quod id, quod donat Ecclesiæ, si non im-
pleatur modus, vel finis ibi expressus, res donata
amittatur; si tamen Ecclesia iam possessionem
habuit eiusmodi rei acquisitam, deindeque ne-
gligentia Prælati talis modus à donatore desig-
natus impletus non fuerit, adhuc Ecclesia rem
donatam non amittit.(H) Quoniam res illa do-
nata iam Ecclesiæ, vel Monasterio acquisita
erat, Prælati autem, & si negligentia sua nocere
possit Ecclesiæ in rebus de futuro acquiren-
dis, minimè tamen in iam pleno iure acquisi-
tis.(I)

65 Quibus addendum; quod & si in dona-
tione finis secundarius non adimpleatur, dum
tamen finis primarius, & principalis subsistat,
donatio nec irrita, nec invalida est. (J) Unde si
des centum aureos Monasterio sub aliquo onere,
certè, & si Monasterium onus non præstiterit,
nec impleverit, valida censenda est donatio, quo-
niam non censetur ille finis principalis donatio-
nis, sed salus ipsius animæ, ob quam Monasterio
absolutè videtur donatum, tametsi cum onere.
Imò nec revocari valet talis donatio, nisi id cau-
tum sit, & expressum in donatione.

66 En appotissimum exemplum ex Iure
Canonico. (K) Dispensavit Pontifex cum quo-
dam Clerico, ut duo haberet Beneficia, & in con-
cessione Papæ dicebatur: *Dummodo in Benefi-
cio, in quo non residet, faciat Canonice diservire.*
(id est, per Clericum à se substitutum) Quærit
Glossa: si Clericus dispensatus non posuit substi-
tu-

tu-

25
 tutum in illo Beneficio, in quo non residet, an
 amiserit Beneficium ob non impletam condi-
 tionem? Respondet (L) Glossa non amisisse Be-
 neficium; nam illud verbum *Dummodo*, licet
 regulariter æquipollet verbo *Si*; hic tamen in
 materia favorabili non significat conditionem,
 sed admonitionem.

67 Hæc pro pleniori doctrinæ abundantia
 dicta intelligantur. Modo hunc Conventum suæ
 obligationi satisfecisse, demonstrabo, quod à
 nobis teste D. Vallejo probandum est. Sic ait
 Rex Catholicus in sua donatione: *Y con calidad,*
de que confiesen, prediquen, y enseñen à la gente de
aquellas Montañas. In huius conditionis adim-
 plemente nullus dubitabit. Prosequitur: *Y junta-*
mente asistan al mayor culto, y veneracion de la
sagrada Imagen de nuestra Señora. De hoc iti-
 dem, quis ambiget? *Y asimismo, que los Religio-*
sos de esta nueva fundacion ayan de asistir por lo
menos dos meses el de Abril, y Septiembre de cada
año à los Montes de Pax à predicar, y enseñar la
Doctrina Christiana, y demás, que conduce à la
salvacion de aquellas almas. Conditio autem Il-
 lustrissimi Brizuela eiusmodi est: *Con condicion,*
que dicho Convento de nuestra Señora de las Cal-
das, Orden de nuestro Padre Santo Domingo, ha
de tener obligacion à poner en el Convento de Mon-
tes Claros de dicha Orden, y sustentar en el los Re-
ligiosos necesarios para asistir en los ministerios
de predicar, confessar, y Culto divino, para que los
Fieles de aquella comarca, que concurrieren en el,
gozen de dicha Doctrina, y enseñanza, y se au-
mente el Culto divino. *Y si dicho Convento no qui-*
siere poner, y sustentar dichos Religiosos, desde lue-
go llegando dicho caso, revoco, y anulo esta cesion,
y la doy por ninguna, y de ningun valor, ni efecto.
Et infra: Me desisto, y aparto de la tenencia, y pos-

N

(L)
 Gloss. vbi sup. citat
 Innoc. Hostiæ. Gui-
 helm. & Compos-
 tellan. citans Ioan-
 Andream.

Instrumentum au-
 thenticum Regiæ
 donationis.

Instrumentum au-
 thenticum Illustris-
 simi Brizuela.

señorío de dicha casa, tierras,
y jueros, y lo cedo, renuncio, y traspasso mediante di-
cha condicion, en el dicho Convento de nuestra Se-
ñora de las Caldas, Orden de N.P. Santo Domin-
go, para que sea suyo proprio en propiedad, y usu-
fructo, y de ello puedan disponer à su libre eleccion,
y voluntad, cediendolo, vendiendolo, ò traspasan-
dolo, ò como mejor le pareciere, y le doy poder, y fa-
cultad à dicho Convento, para que de su autori-
dad, ò judicialmente, tome, aprehenda, y continúe la
tenencia, y possession, propiedad, y señorío de dichos
bienes, y jueros, que le van cedidos. Cōventum hunc
semper, & continuò providisse de Fratibus ne-
cessarijs in Conventu de Montes Claros pro mi-
nisterijs prædicationis, confessionum, & illorum
fidelium doctrina, & instructione, proque cultu
divino augendo, quis non videt? Fratres omnes,
qui hucusque his ibi ministerijs inservierunt, à
PP. Prioribus de las Caldas, eo missi sunt. Et qui
oppositum asserere intenderit, oculos habet, &
non videt, cum hæc omnibus pervia sint.

68 Iam verò conditionem Caroli Secundi
de missione Fratrum in Montes de Pax pro il-
lius gentis prædicatione, & doctrina, ad imple-
tam esse, in hunc modum suadeo, præsupponen-
do prius Catholicum Regem pro illa prædica-
tione, & si territorium designaverit; oppida ta-
mèn minimè signasse. Item numerum Fratrum
eo mittendorum non signavit. Denique nume-
rum dierum in prædicatione in sumendum non
præfixit. Ex quibus tria pro solutione apertè col-
liguntur. Primum, pro adimplenda conditione
satisfuisse in vno Oppido prædicare. Secundum,
non duos eo mittendos, cum vnus sufficeret pro
conditionis impletione. Tertium, satisfuisse, si
vnicus Frater octo diebus, seu quindecim pro
duobus mensibus in aliquo illius territorij Op-
pidulo prædicasset.

69 Modo sic. Sincerè fatemur non quolibet anno, non mensibus Aprilis, & Septembris in Montes de Pax Fratres ab hoc Conventu prædicationis, & instructionis causa missos. Sed quid, si huius Conventus Fratres aliud equivalens, vel forte præstantius, vtiliusque incolis illis præstiterint? Sanè omnes Theologi, omnisque Iuris DD. nos huic muneri, oneri, conditionique satisfecisse, vno ore affirmabunt. In votis quippè (quæ maiorem obligandi vim, quam conditiones, vel modi habent) posse quempiam votum in æquale evidentè commutare plerique affirmant: in evidentè melius, nulli dubium. Quid vtilius pro instructione, & doctrina? Quid vtilius pro animabus illius terræ incolarum; Verbum Dei annuntiare in vnico Oppidulo per octo dies, quod satis erat ad muneris implectionem, an duos Fratres per vnum, vel duos menses in omnibus Oppidis evangelizare? Hoc secundum præstantius, hoc vtilius animabus, hoc conformius menti Regis Catholici, qui bono communi illius gentis intendebat. Fecimus ergo, quod iussit, dum conditionem implevimus, illam in evidentè melius commutando.

70 Prædicavit R. P. M. Poço cum alio Patre in Oppido de Barcena; quod ad illud territorium attinet, per plures dies. Missiones prædicavit prædecessor meus R. P. Præsentatus Frater Petrus de Guillen adiuncto socio prædicationis P. Fratre Petro de Sancto Vincentio in omnibus illius territorij Villis, & insuper in Oppido de Miera, & alijs circumvicinis. Item præcitatus P. Fr. Petrus de Sancto Vincentio cum R. Fratre Ildefonso Nieto per quindecim, vel sexdecim dies Verbum Dei illis gentibus nuntiavit. Iterum P. Fr. Petrus de Sancto Vincentio cum Patre Fratre Andrea Serrano. Insuper prædictus P. Fr.

Fr. Petrus de Sancto Vincentio cum P. Fratre Francisco Arrizala in Villam de Espinosa de los Monteros prædicationis, Missionumque causa missus est, eo quod Caput sit Montium de Pax, & ipsos recipere noluerunt.

71 Ego per mensem, & dimidium Missiones feci in Villa de la Vega de Pax, in Oppido Sancti Petri del Romeral, in Oppido Sancti Rochi de Rumiera, in omnibusque confraternitatem sanctissimi Rosarii autoritate Reverendissimi P. Fr. Antonini Cloche, Magistri Generalis Ordinis, assensu prævio Ordinarii, Illustrissimi DD. Emmanuelis Francisci de Navarrete, crexi: insuper, & in Oppido Sanctæ Mariæ de Rumiera his Villis proximo Verbum Dei annuntiavi.

72 Insuper duo PP. Missionarii in illud territorium iussu meo prædicationis causa directi sunt duabus vicibus. Prima P. Fr. Emmanuel Ossorio, & P. Fr. Thomas de Eletta, qui ibi tredecim diebus prædicationi Verbi Dei, & confessionibus audiendis institerunt. Alia vice idem P. Fr. Emmanuel Ossorio cum P. Fr. Francisco de Sancto Vincentio à me prædicationis, confessionis, & Missionum causa, missus est, qui magno animarum fructu, & profectu in quatuor illius territorij Villis verbum Dei disseminarunt, illorum confessiones audiendo, & necessitatibus spiritualibus subveniēdo, cui muneri fermè quadraginta diebus insudarunt. Iterum R. P. Frater Ioannes Gonzalez cum P. Fratre Francisco de los Rios paulò ante intentatam divisionem in Villa, vel Oppido Sancti Petri del Romeral Missionem fecit. Insuper in Oppido S. Martini de Soba *la Alta* Missionem fecerūt R. Præsentat. prædecessor meus, & P. Fr. Petrus de Sancto Vincentio. Item iidem Prænominati in Oppido de Arredondo Vallis de *Ruesga*. In Vico de *Entrambas Mes-*

Mestas Missionem fecerūt P. Fr. Petrus de Sancto Vincentio, & P. Fr. Andreas Serrano. Item in Vico de la *Canal* Missionem fecit P. Fr. Petrus de Sancto Vincentio cum alio socio. Item in Villa de *Espinosa de los Monteros*, quæ est Caput Montium de Pax, Missionem habuerunt P. Fr. Emmanuel Ossorio, & P. Fr. Franciscus de S. Vincentio. Denique in Vico de *Tezanos* Missionem fecerunt P. Fr. Emmanuel de Ossorio, & P. Fr. Thomas de Eletta per quatuordecim, vel quindecim dies. In Oppido de *Selaya*, verbum Dei nuntiarunt R. P. Præsentatus Prædecessor meus Fr. Petrus Guillen, & P. Fr. Petrus de S. Vincentio. Ego in Vico de *Selaya*, & in Oppido de *Carriedo* cum alijs. In Oppido de *Santibañez*, præcitatus P. Fr. Emmanuel Ossorio cum P. Fr. Francisco de Sancto Vincentio; itemque in omnibus vicis, & Populis circumvicinis, ad quos plures de Montibus pertinent. In quibus omnibus præfati PP. nedum in Doctrina Christiana exponenda, Verboque Dei annuntiando, verum in confessionibus excipiendis, vespere, mane, & meridiè summo labore in sudauerunt.

73 Cum ergo, vt ex prænotatis *num. 67.* constet Conuentum hunc muneri, & oneri satisfacere, vel vnico Fratre septem, vel octo diebus in vnica Villa, vel Oppido prædicante; prædicantibus tot, tantisque vicibus, nedum in vnico Oppido, sed in omnibus, colligitur evidentè munus nostrum obijisse, conditionemque, vel modum sufficientè implevisse, cum certo certius sit tot Missiones per tot dies, & menses prolongatas nedum pluribus prædicationibus singularibus, verum plurimis equivalere, imò illas excedere, tum ratione longioris temporis in Missionibus impensi, tum ratione abundantioris fructus in animabus consecuti. Hæc omnia ve-

73
pissima esse, tum Fratrum, tum extraneorum,
præcipue incolarum, Parochorumque omnium
territorii illius testimonio cōprobabimus. Vnius
Missionis, in qua quadraginta dies in sumpti
sunt, iam PP. Missionarij authenticam certifica-
tionem à Parochis quatuor Villarum subscrip-
tam attulerunt; aliarum certificationem facilli-
mum erit exhibere, solo labore Montes aduen-
di, testesque interrogandi.

74 His accedit, quod & si tot Missiones
ibi à nobis factæ non essent, adhuc primarius
finis volūtatis, Catholici Regis subsisteret. Nam-
que conditionem, vel modum eò mittendi Fra-
tres pro illorum incolarum doctrina, & instruc-
tione appositam, vt prædicatione, consilijs, ac
salutaribus monitis ipsos erudirent, ac ad poeni-
tentiam inducerent, quis eo effectu secuto eam
impletam esse negabit? Vna tantum prædicatione
in tantum commoventur vtriusque sexus il-
lius territorij Fideles, vt catervatim, tum ad
hunc Conventum, tum ad Conventum de Mon-
tes Claros fere continuè confessionis causa con-
fluant. Cum igitur non alius finis, non alius ani-
mus, non alia intentio Catholicissimi Regis fue-
rit, nisi vt ad poenitentiam allicerentur, lanæque
doctrina imbuerentur, hocque media prædica-
tione, audientiaque confessionum præstitum
fuerit, & incessanter præstetur, inde est plenius,
& abundantius oneri satisfacisse, & satisfacere,
quam si mense Aprilis, & Septembris ibi prædi-
caremus, finemque primarium Catholici Regis
subsistere. Hæc omnia, vt diximus, evidentè cō-
probabimus. Vt quid ergo D. Ioannes Emma-
nuel de Ortega & Vallejo oppositum in medio
Orbis proponit, quod probare minimè poterit?
Vt quid contra Conventum omnium opinione
famulum, ac Religionem venerabilem in lucem

pro-

prodit publicam, quod probare non valebit? Informaretur plenius ante scripturam publicam, non à quolibet, sed à fide dignis, an quæ in lucem ab ipso coram omnium oculis edēda erant, vera essent, necne, ne Conventus adeo Religiosus, & observantissimus eius calculo denigraretur.

75 Ad ea, quæ obijcit Scriptor num. 78. Primum, quod ad Conventum de Montes Claros in ordine ad impletionem cōditionis Regiæ reservantur causales intimæ. Respondeo, quod nos intimiores, & efficaciores dabimus. Ad id, quod superaddit, nempe Conventum hunc de las Caldas ex illo omnia, quibus indigebamus, tum ad manutentionem, tum ad operum constructionem, tum ornamenta atulisse, apertissime, & evidentissimeque falsitatis convincetur. Unde scriptor hoc probas? Quis tibi hoc suassit? Anilis fabula? Nihil omnino tulimus. Imò plurima hic Conventus illi in principio ornamenta donavit, & alia, quæ huic nūquam restituta sunt. Huius rei nulla efficacior probatio, quam *Rationarium* Conventus pro expensis de Montes Claros, quod in Archivio habemus, & promptè iudicantibus exhibebimus. Quid ergo volebat D. Emmanuel Vallejo? Nunquid nuntium ipsi à me mitti, quoties Fratres ad prædicationem mittebam? Nunquid sumptus huius Conventus in illo expensos me illi indicare debuisse? Absit. Superiores habeo, quibus rationem reddam. Quid ad te? *Tractent fabrilia fabri*. Nihil illius Conventus in commodum nostrum expendimus. Videat scriptor quali fundamento nixus hoc asserat, dum nos de opposito evidentiam faciemus. Videat denigrationem huic Conventui à se absque vlllo fundamento factam; & si vllum habebat, cur in iuridica informatione non proposuit? Sigillo, in-

quis,

quīs, reservatur. Nunquid sacramentali? Num
quod publicè asseris, probare debes? Proba ergo:
& tibi evidentè satisfaciemus.

76 Quid ad id, quod in fine num. 78. dicit,
sola vna vice in Montes de Pax, Fratres missos
esse? Ex dictis num. 69. 70. & 71. oppositum con-
stat. Quis, D. Vallejo hanc imposturam, & mani-
festam falsitatem persuasit, ut Conventum de
las Caldas deturparet? Cur rem maturius non
examinavit? Siccine Conventus gravis, religio-
sus, venerabilis vnius dicto coram omnibus dif-
famandus est? O! Rem consultius inspexisset,
antequam manum ad scribendum apposuisset.
Quæ scriptor deinde addit vsque ad num. 80. fal-
sitis convincuntur, præter id, quod dicitur Ma-
gistrum Poço ex illo Conventu quingenta ducata
in mutuum accepisse; hoc urbanitatis, & be-
nignitatis ergo effectum est, cum posset omnia
illius Conventus bona huic applicare, uti propria
privativè, præter victum, & vestitum Fratrum
ibi commorantium, ad quæ, & ad nil amplius
Conventus hic teneretur. Deinde, illi plenè satis-
factum esse, ex gratia quidem, ex ratiocinijs cōs-
tabit. Quot autem millia argenteorum in funda-
tione, & erectione illius Conventus expenderi-
mus, iam annotata habemus, non quidem ex bo-
nis illius Conventus, sed ex bonis huius privati-
vè: veniat, videat *Rationarium* huius Conven-
tus, seu *tabulas accepti, & expensi*, nullus testis
efficacior ad suadendum veritatem, & opposi-
tum absque fundamento dictum destruendum.
In promptu exhibebimus.

77 Denique ad satisfaciendum his, quæ
nobis discursu tertio opposuit scriptor, venia-
mus: num. 80. & 81. ait: *Iurisdictionem, authori-
tatemque Capituli, seu Diffinitorum ad separatio-
nem Conventuum, seu Vicariarum manifestam
esse*

esse. Quod Provincia in suis Commitijs nedum eligit Provinciale, verum & Priorem, & Prælatum assignet Conventibus, qui Prælato carebant, teste Luca tit. de Reg. disc. 12. num. 13. Autoritas Cardinalis de Luca loco cit. non est ad rem: inquit enim: secus autem, ubi accedat iusta causa providendi de Superioribus illos Conventus, qui eis carebant. Quid ad rem? Conventus de Montes Claros Priore non carebat, nec recto, aut debito regimine. Ut quid ergo inutiliter ad hæc Cardinalis de Luca adducitur?

78 Ad ea, quæ opponit Scriptor num. 82. & 83. in discursu tertio, nempe, quod eadem manus, quæ unit, dissolvere potest, libentissimè hoc illi damus; cum nil sanctius in iure, quam quod res eisdem causis, quibus nascitur, per easdem dissolvatur. Hoc ne ita factum est? Minimè. Observatæ sunt eadem conditiones pro divisione, dismembratione, ac pro vnione? Nequaquam? Ad vnionem citatio præcessit, admonitio eorum, quorum intererat, informatio veritatis, possessio ab Illustrissimo D. Ioanne de Isla data. Vbinam omnia hæc in separatione? Vbi citatio Conventus? Vbi citatio eorum, quorum interest? Vbi citatio Patroni, cum ius facta divisione, iterum ad ipsum redeat? Vbi evidentissima utilitas pro divisione? Vbi aliæ causæ, quæ pro vnione intervenerunt, pro divisione observatæ sunt? Nullæ, imò nulla apparebit, nec apparere poterit. Et si non fidis, ostende nobis.

79 Quod fideles quindecim, vel sexdecim diebus pro confessione expectent, idem in Conventu de las Caldas contingit, imò, & vno mense detineri propter multitudinem concurrentium. Quid inde? Quod Fratres de Montes Claros in Montes de Pax prædicationis causa non iverint, si tamèn PP. Conventus de las Caldas eo

missi sunt, ibique prædicaverunt. Quid refert? Fiat separatio, nullus Frater illuc adveniet. Omnes animo residendi in Conventu de las Caldas adveniunt: postea obedientia Prælati illuc necessarij mittuntur: aliter enim nullus illuc adventaret, & si separatio fiat, experimento comprobabitur, nec duos Fratres ibi permansuros.

80 Ad ea, quæ num. 83. 84. 85. & 86. obijciuntur, nulla est opus responsione, cum ex dictis iam constet. Ad id, quod dicit num. 87. Priorum de las Caldas non posse tribus Conventibus præsidere, nec illis assistere. Rogo; ut quid RR. PP. Provinciales hoc mihi onus imposuerunt? Ut quid aliam foundationem novam in Sacello D. N. de *Aedo* huic Conventui de las Caldas annectere volebat R. A. P. Provincialis? Dum plures Ecclesiæ, Monasteria vè vnita existunt, Prælati, vel Rector in principaliori residere debet; hoc à te num. 46. fundatum est ex *Gonzalez lib. 15. cap. 3. num. 120. Habens duas dignitates, in digniori residere tenetur*. Sufficit ergo si in Conventu principaliori resideam, & alios annexos per idoneos Vicarios regam. Nonne hoc in omnibus beneficijs annexis aperte conspicitur? Quid ergo contra nos affers?

81 Ad id, quod adducit D. Vallejo eodem num. 87. vix sciri, quando ad illum Conventum perveni, falsissimum esse, constat ex dictis. Prosequitur D. Vallejo. Anno 1715. devotionis causa voluit Congregatio Campocensis Novenarium facere in Conventu D. N. de Montes Claros, desideransque me pro prædicatione adfuisse, excusationem adhibuisse. En claram imposturam. Quisnam Procuratorum hoc mihi scripsit? Nullus. Nunquam epistolam ex illa gente accepi. Ut quid ergo figmenta hæc? Sed demus scriptori, ita fuisse; nunquid ex quo Præfectus, & Prælati illius

illius Conventus sum, teneor prædicare, quoties ipsi voluerint? Unde obligatio hæc?

82 Ad id, quod addit num. 88. propter nimiam distantiam, itinerisque difficultatem, separationem effectam Ecclesiæ de Santander ab Ecclesia Burgenfi; in quo libro hoc vidit? In qua Historia Ecclesiastica hoc reperit? Ecclesia de Santander subiecta est Ecclesiæ Burgenfi, illiusque Archiepiscopo nunc, & semper. Distantia inter Conventum, & Conventum non est tanta, ut scriptor exaggerat, cum sæpius, ut constat ex dictis Fratres illos personaliter visitaverim. Et scriptor in laqueum, quem intendit, cadit in ipsum. Ecclesia de Santander ab Ecclesia Metropolitana Burgenfi disiuncta, nec separata unquam est. Illam Archiepiscopus, vel per Visitatores, vel per se ipsum visitat. Hoc idem in Provincialibus, & Magistris Ordinis invenitur, dum quos per se ipsos invisere nequeunt, per alios idoneos Ministros hoc ministerium obeunt.

83 Sed quoniam scriptor multa tumultuarie, & absque fundamento congerit, ac conglomerat, libet in dictorum ab ipso confutationem Constitutionem 40. Clementis IX. quæ habetur tom. 5. fideliter transcribere. Titulus eiusmodi est. *Confirmat Decretum Sac. Congregat. rebus Consistorialibus preposita editum in causa dismembrationis à Metropolitana Ecclesia Burgenfi, eius partis Diœcesis, quæ vulgo dicitur la Montagne basse ad effectum erigendi novum Episcopatum in Collegiata Ecclesia Oppidi de Santander.*

84 Clemens Papa IX. ad futuram rei memoriam. Cum Congregatio Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium rebus Consistorialibus preposita in causa dismembrationis à Metropolitana Ecclesia Burgenfi eius partis Diœcesis, quæ vulgo dicitur la Montagne basse ad effectum

Decretum Sac. Congregat. editum ann. 1669.

Clemens Pap. IX.

BRITISH MUSEUM

85
tum erigendi novum Episcopatum in Collegiata
Ecclesia Oppidi de Santander, visis, & mature dis-
cussis probationibus, tam pro dismembratione,
quàm contra legitime factis, & una cum alijs do-
cumentis, utraque parte informante latissime de-
ductis, censuerit, non esse locum dismembrationi
eiusmodi, prout in ipsius Congregationis Decreto
desuper die 27. Septembris proximi prateriti ema-
nato continetur.

85 §.I. Et sicut Venerabilis Frater Archie-
piscopus Burgenfis, ac dilecti filij, Capitulum, &
Canonici dicta Metropolitana Ecclesia Burgenfis
nobis subinde exponi fecerunt, ipsi decretum huius-
modi, quo firmitus subsistat, Apostolica confirma-
tionis nostrae patrocinio communiri summopere de-
siderent.

86 Num. 84. §.II. Nos specialem ipsis Ar-
chiepiscopo, ac Capitulo, & Canonicis gratiam fa-
cere volentes, & eorum singulas personas à qui-
busvis excommunicationis, suspensionis, & inter-
dicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, &
pœnis à iure, vel ab homine quavis occasione, vel
causa latis, si quibus quomodolibet innodata exis-
tunt, ad effectum presentium tantum consequen-
dum harum serie absolventes, & absolutas fore
censentes, supplicationibus eius nomine Nobis su-
per hoc humiliter porrectis inclinati, decretum su-
pra expressum auctoritate Apostolica presentium
tenore approbamus, & confirmamus, illique in-
violabilem Apostolica firmitatis robur adijcimus,
salva tamen in pramissis semper auctoritate Con-
gregationis predictae Cardinalium.

87 §.III. Decernentes ipsas presentes litteras
semper firmas, validas, & efficaces existere, & fo-
re, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, &
obtinere, ac illis, ad quos spectat, & spectabit in fu-
turum, plenissime suffragari. Sicque in pramissis
per

Decretum irritans:

per quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane si quid secus supra his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, sub Anulo Piscatoris die 7. Octobris 1669. Pontificatus nostri anno tertio. Hoc diploma Pontificium. Separationem, dismembrationem Oppidi de Santander, aliorumque Populorum attentatam fuisse, scimus, dismembrationis effectum, consecutum non fuisse luce clarius. Ut quid ergo D. Emmanuel Vallejo hoc simile adducit? Certè contra ipsum. Intentatum est, non consecutum. Quid ergo contra nos affers? Quare effectus dismembrationis Oppidi de Santander ab Ecclesia Metropolitana Burgenfi secutus non est? Non alia certè ratio assignari poterit, nisi quia & si longa esset distantia, nihilominus aliquoties per Archiepiscopum, alijs vicibus per Visitatores illi Populi visitari poterant. Cum ergo efficacior pro hoc Conventu militet ratio, nec tanta distantia sit, cum solum novem leucis distet hic Conventus à Sacello de Montes Claros, & iam ex dictis constet, me pluries illum visitasse, inde est, nihil ex dictis ab ipso concludi.

88. Ad id, quod addit num. 90. nulla opus est responsione. Ad id verò, quod superaddit: Si Conventus de Montes Claros aliquid à Conventu de las Caldas exegisset suum, & proprium ad sustentationem, & manutentionem Fratrum de Montes Claros, iuste conqueri poterat; at cum nullam deteriorationem Conventus de las Caldas passus fuerit, ut quid contradicit. Dico tibi. Nunquid

P.
Depositarus es vtriusque Conventus? Nun-
quid *Rationarium* vtriusque Conventus vidisti?
Plusquam 37021. argentei in structura Do-
mus illius insumpti sunt. Veni, & vide in *Ratio-
nario* Conventus, ab hoc Conventu impenso
esse, non ab illius Sacelli proprijs, quæ nulla ha-
bet, sed ex proprijs privativè huius Conventus,
vti ex rationali constabit.

89 Insuper. Ab anno 1686. quo possessio
cepta est, cum Sacellum pauperrimum esset, nec
Fratres necessaria pro victu, ac vestitu haberent,
illis in omnibus necessarijs providit, provisiones
ciborum quadragesimalium pro ipsis, pluribus
annis Conventus hic fecit ex proprijs. Insuper
necessaria pro lectis in principio, cum nil horum
ibi esset. Missalia, libros processionales, Corpo-
ralia, aliaque Sacerdotalia, & levitica indumen-
ta, dein Calicem novum proprium huius Con-
ventus cum inscriptione D. N. de las Caldas, &
si postea ab illo Conventu grandiusculus fac-
tus, titulus abolitus fuerit. Item archam parvam
de argentatam ex testudinis concha confectam.
Item libros plures pro libraria. Item Ornamen-
tum integrum viridi coloris. Denique alia plu-
ra, pro quibus in principio ibi mittendis R. P. M.
Poço licentiam à Provinciali obtinuit; vinum,
quod ab aliquo Fratre huc solet apportari, nos-
tris expensis exolvimus. Si quid de eleemosynis
ipsis elargitis nobis tribuunt, territorium illud
nostrum erat, & est: deinde pluries pro illis colli-
gendis Fratres laici huius Conventus missi sunt,
& si cum huius dispendio. Si Mag. Poço ab illo
Conventu 500. ducata in mutuum accepit, quod
ex *Rationario* Conventus non constat, fortasse
fuit, quod credimus, pro impressione librorum
historialium huius Conventus, cui planè, abun-
dantèrque satisfacimus, tum illi plurimos histo-

ria libros gratis concedendo, tum sumptus pro scultura tabulationis de aurata, sacrarum Imaginum, pro altari B. V. de Montes Claros nostris expensis persolvendo, tum redditus ferè omnes Illustrissimi Brizuela, tritici, ordeï, quæ ad nos privativè atinent, ipsis, ut in sua opera infunderent, permittendo. Videat ergo D. Vallejo quali fundamento tot, tantaque nobis obijciat, & à scientibus informaretur.

90 Ad ea, quæ opponit à num. 91. usque ad 100. iam plenè satisfactum est Solum noto, quod asserit n. 94. ex Lacroix in Theologia Mor. tom. 1. lib. 4. cap. 2. dub. 1. num. 288. Dissoluta unione redeunt Beneficia ad pristinam naturam; v. g. redditus patronatus. Ad quem? Ad patronum, ut iam probavi; quid ergo concludere vis? Assumptum est defendere Fratres de Montes Claros. Si ergo dissoluta unione, facta dismembratione ius patronatus ad Regem reddit, uti Patronum, illos destruis, dum fovere intendis. Dabit illud Sacellum Catholicus Rex cui voluerit. Ad alia, quæ opponit, nempe plura in convenientia, ac detrimenta, ostende nobis, & respondimus tibi.

91 Iam denique ad satisfaciendum his, quæ num. 100. opponit, accedamus; nam ad alia usque ad finem nulla est opus responsione. Dicit ergo Scriptor num. cit. *Quovis Conventus ex alio processit. Quanam patria potestas terminis iuris non dirimitur? Quia arbor alteri iuncta augetur, & crescit, nisi separaretur?* Ad primum respondeo, quemvis Conventum ex alio, alijsque omnibus processisse, originemque traxisse, sed vi regularum, & constitutionum, non vi subiectionis, & annexionis. Ad secundum, patriam potestatem terminis iuris dirimi fateor; restat tibi terminos iuris observatos ostendere pro hac dismembratione. Exemplum quoad tertium non est satis idoneum. Arbor una, inquis, alteri iuncta, nec crescit, nec augetur. Hoc simile fortasse in plantis irrationalibus verum habebit, & si non in omnibus. Nonne conspicias hæderam subsidio vlni, aut parietis fulci-

men-

mento sursum evehi, & attolli? Tolle fulcimentum: ima
iacebit. Item. Rivulus clarius, vividius, abundanti-
us prope fontem, unde ebullit, quam longè dis-
siturus currit. In plantis rationabilibus oppositum sanè contingit: quan-
to aliquid propinquius est suo principio amplius cres-
cit, & augetur. Hinc Doctor Angelicus Apostolos post
Christum perfectiores fuisse demonstrat in *cap. 13. Ioann. lect. 2. § 1.2. quest. 106. art. 4. in corpor.* Rationemque
assignat: namque tantum est unumquodque perfectius,
quantum est ultimo fini propinquius. Hinc Salvator
ait, neminem posse fructum facere nisi manserit in vite.
Hæc Domus vitis, illa palmes. Non igitur fructificabit,
nisi manserit in vite; unde originem, & vitam traxit.
Hæc pro verò Conventus huius iure dicta sunt, ut Do-
mus illa ceu palmes in vite manens accrescat, augeatur,
& inde multum germen redundet Populis, utque pro-
positiones D. Vallejo hunc Conventum denigrantes
confutemus, quæ nullatenus à me in lucem ederentur,
nisi illius iuridica informatio Conventum hunc ad con-
futationem, & ostensionem publicam veritatis coegis-
set.

Sacrosanctæ, & individuae Trinitati, Crucifixi D. N. Iesu
Christi humanitati, Beatissimæ, & gloriosissimæ V. M.
foecunditati, atque integritati, & omnium Sanctorum
universitati sit sempiterna laus, honor virtus, &
gloria per infinita sæcula sæculorum.

A M E N.

Frater Antonius Abbad, Magister, & Prior
pro toto Conventu D. N. de las Caldas.